

ZAKON

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SLUŽBI V SLOVENSKI VOJSKI

I UVOD

1 OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Interes Republike Slovenije je, da ima Slovenska vojska kot temeljna obrambna sila države ustrezno usposobljene, izurjene in pripravljene pripadnike, ki so sposobni učinkovito izvajati naloge, določene z Zakonom o obrambi. Ključni poudarek zakonodaje je prav v usposabljanju za oborožen boj in obramba države, kar pomeni, da mora biti Slovenska vojska v vsakem trenutku pripravljena na odziv v primeru varnostnih groženj, bodisi v mirnodobnem času bodisi v kriznih ali vojnih razmerah. Zaradi zahtevnosti, specifičnosti in (dostikrat) nepredvidljivosti nalog, ki jih opravlja Slovenska vojska in njeni pripadniki, je zagotavljanje (uzakonitev) primernih delovnopравnih pogojev nujno za delovanje obrambnega sistema kot celote, kar je ključno za varnost in nenazadnje obstoj države. V tem okviru je izjemnega pomena tudi organizacija delovnega časa, ki mora omogočati nemoteno načrtovanje in izvajanje vojaškega usposabljanja, vključno z vojaškimi vajami, pripravami in operativnimi nalogami doma in v tujini (na kriznih žariščih), v primeru izrednih dogodkov ter v izrednem in vojnem stanju.

Veljavna ureditev delovnega časa tako po splošnih (ZDR-1) kot po posebnih predpisih (ZObr in ZSSloV), ki strogo omejuje trajanje dnevne delovne obveznosti na največ 12 ur, tedenske pa na največ 56 ur, Slovenski vojski ne omogoča optimalnega in fleksibilnega delovanja v vseh pogojih dela. Učinkovita obramba države ni mogoča brez celovitega vojaško strokovnega usposabljanja, ki je osredotočeno na imitacijo realnih pogojev sodobnega bojišča oziroma vojskovanja, ki poteka neprekinjeno podnevi, ponoči, v vseh vremenskih in terenskih (oteženih) pogojih dela. Zaradi navedenega so v Slovenski vojski delovni pogoji edinstveni in zahtevajo posebno delovnopравno ureditev, ki se prilagaja realnim potrebam delovanja v obrambnem sistemu. Usposabljanje za oborožen boj in obrambno (vojaško) delovanje pripadnikov Slovenske vojske v vseh pogojih v miru, izrednem in vojnem stanju, je ustavna in zakonska naloga (obveznost). Pripadniki Slovenske vojske morajo biti zato pripravljene delovati kadarkoli in kjerkoli ter ob vseh možnih (telesnih in psihičnih) obremenitvah, zato mora biti temu ustrezno prilagojena tudi organizacija delovnega časa, ki je že po naravi stvari drugačna od civilnega okolja.

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/88/ES z dne 4. novembra 2003 o nekaterih vidikih delovnega časa (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2003/88/ES), ki ureja minimalne standarde glede odmorov, počitkov ter vštevanja obdobj v delovni čas ter sodna praksa ES sprejeta v zvezi z njo, določa nekatere možnosti izvzema (odstopanja) iz področja te direktive, vendar pa je hkrati potrebno, da se izvzemi opredelijo v nacionalnih predpisih. Slovenija za področje zagotavljanja obrambe države nima urejenih izjem za izvajanje vojaških del oziroma dejavnosti, katerih narava že v osnovi nasprotuje omejitvam iz Direktive 2003/88/ES. V praksi pomanjkljivost zakonske naslovitve izjem predstavlja velike izzive pri izvajanju (večdnevni) vojaških vaj in usposabljanj (začetno usposabljanje in operativno urjenje), pri delovanju Slovenske vojske v povišani pripravljenosti, v izrednem ali vojnem stanju, na vojaških operacijah ter v primeru izrednega dogodka. Vse navedene vojaške dejavnosti se (že po naravi stvari) izvajajo v podaljšanem delovnem času, v posebnih pogojih dela (ponoči, v neenakomerni razporeditvi delovnega časa, nadurno delo, pripravljenost za delo, ipd.) in zato izven običajnih (splošnih) delovnopравnih omejitev delovnega časa, odmorov in počitkov, ki jih zarisuje Direktiva 2003/88/ES in nacionalni (splošni in posebni) predpisi.

Slovenska vojska je v obrambnem sistemu tako po Ustavi kot po zakonu (ZObr) dolžna zagotavljati stalno in neprekinjeno delovanje za obrambo države. Zato mora imeti fleksibilne delovne pogoje, ki omogočajo hitro prilagoditev in odziv na spreminjajoče se varnostne razmere, ki bi lahko ogrozile varnost države in njenega prebivalstva. Omejitev delovnega časa po splošnih in področnih predpisih (tj. 12 ur na dan in največ 56 ur na teden, pri čemer je potrebno zagotavljati počitek med dvema zaporednima delovnima dnevoma najmanj v trajanju 11 ur pri prerazporejenem delovnem času ter tedenski počitek v trajanju najmanj 24 neprekinjenih ur v obdobju sedmih zaporednih dni) Slovenski vojski otežuje učinkovito opravljanje njenih temeljnih nalog v skladu z 37. členom ZObr, kar bi lahko povzročilo resne posledice za nacionalno varnost oziroma obrambo države. Za izvajanje obrambe države so pripadniki Slovenske vojske potrebni v vsakem trenutku, stalno in neprekinjeno, da se zagotovi usklajeno in učinkovito delovanje v vseh okoliščinah vojaškega delovanja, bodisi podnevi bodisi ponoči, v miru, v izrednem ali vojnem stanju. Ohranjanje trenutno veljavnih omejitev delovnega časa, odmorov in počitkov bi zato onemogočila prilagodljivost in operativno učinkovitost Slovenske vojske, ogrozilo njeno pripravljenost za delovanje v kriznih situacijah (izredni dogodek, izredno in vojno stanje, krizna žarišča, ipd.), zmanjšale kakovost vojaškega usposabljanja in posledično povečale tveganje za neuspeh pri izpolnjevanju nalog obrambne narave.

Zaradi navedenega je potrebno za pripadnike Slovenske vojske pri opravljanju nalog v povišani pripravljenosti, v izrednem in vojnem stanju ter pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka drugače urediti organizacijo delovnega časa, odmorov in počitkov. Za izvajanje navedenih vojaških dejavnosti se s predlogom novele ureja delo v podaljšanem delovnem času, ki je odvisen od okoliščin in razmer, v katerih se izvaja posamezna naloga, prav tako se v smislu zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu uvaja poseben (operativni) premor.

Nujnost izvzetja posameznih vojaških dejavnosti od Direktiva 2003/88/ES izhaja iz posebne narave dela v vojski, ki pogostokrat vključuje delo v nevarnih okoljih in v podaljšanem delovnem času, ne glede na vremenske, reliefne ali kakršnekoli druge neugodne razmere. Vsi navedeni dejavniki predstavljajo visoko tveganje za poškodbe ali zdravstvene težave ter izpostavljenost različnim nevarnostim, kot so nesreče, vplivi okolja, dolgotrajne fizične in psihične obremenitve, ipd. Vse navedeno se lahko negativno odrazi na varnost in zdravje vojaških oseb SV. Eden izmed pomembnih mehanizmov, ki kompenzira nevarnosti in tveganja pri izvajanju vojaške dejavnosti kot takšne, je institut obveznega dodatnega poklicnega zavarovanja (poklicno zavarovanje). V prvem odstavku 60. člena ZSSloV je določeno, da morajo vojaške osebe opravljati z ZObr in s ZSSloV določene naloge, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje, in ki jih zaradi posebnih obremenitev ni mogoče opravljati po določeni starosti. Vojaške osebe, ki takšne naloge opravljajo se, skladno z 60. členom ZSSloV, obvezno dodatno pokojninsko zavarujejo. Poklicno zavarovanje je zato ključno, saj vojaškim osebam zagotavlja primerno raven finančne oziroma socialne varnosti zaradi opravljanja tveganega (vojaškega) dela.

Predlagana rešitev je skladna z Direktivo 2003/88/ES, ki se v uvodnem delu sklicuje na Direktivo sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje pri delu, prav tako tudi z relevantno sodno prakso Sodišča Evropske unije nacionalnih sodišč, ki so presojale tožbene zahtevke v zvezi s pripravljenostjo za delo. Iz drugega člena slednje direktive med drugim izhaja, da se ne uporablja tam, kjer ji posebne značilnosti nekaterih posebnih dejavnosti javnih služb, kakršne so med drugim tudi oborožene sile neizogibno nasprotujejo. Takšno odstopanje od uporabe direktive je med drugim dopustno, ko gre za opravljanje del in nalog doma ali v tujini, katerih resnost in obseg zahteva sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti oziroma države, katerih izvedba bi bila lahko ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, ki so določena v zadevni direktivi.

Sodišče EU je v sodbi C-742/19 opredelilo kriterije, skladno s katerimi se lahko posamezne dejavnosti, ki jih izvajajo oborožene sile, izključijo iz uporabe Direktive 2003/88/ES, in sicer:

- kadar ta dejavnost poteka v okviru začetnega usposabljanja te osebe (posebej je omenjeno npr. obvezno služenje vojaškega roka) operativnega urjenja ali vojaške operacije v pravem pomenu besede,
- kadar pomeni tako posebno dejavnost, da zanjo sistem rotacije zaposlenih, ki bi omogočal zagotoviti spoštovanje zahtev navedene direktive, ni primeren,
- kadar je glede na vse upoštevne okoliščine razvidno, da se ta dejavnost opravlja v okviru izrednih dogodkov, katerih resnost in obseg zahtevata sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti ter katerih dobra izvedba bi bila ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, določena z navedeno direktivo,
- kadar bi se uporaba navedene direktive za tako dejavnost z naložitvijo dolžnosti zadevnim organom, da uvedejo sistem rotacije ali načrtovanja delovnega časa, lahko izvedla le v škodo dobre izvedbe vojaških operacij v pravem pomenu besede.

Zakon o obrambi med posebne pogoje dela med drugim uvršča tudi pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma na določenem kraju (96. člen), ki se ne šteje v delovni čas (97. e člen). Delovna in socialna sodišča so v zvezi s presojo tožbenih zahtevkov pripadnikov Slovenske vojske, s katerimi so uveljavljali pravico, da se pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma na določenem kraju všteva v delovni čas in so posledično upravičeni do plačila v višini 100% urne postavke osnovne plače, dosledno upoštevala zgoraj navedene kriterije, ki jih je Sodišče Evropske unije uokvirilo s Sodbo C-742/19. V sodni praksi se je oblikovalo enotno stališče, da se pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma določenem kraju ne šteje v delovni čas pri tistih vojaških dejavnostih, ki jih je možno izključiti iz Direktive 2003/88/ES. Kot takšne je prepoznalo naslednje dejavnosti, ki jih izvaja Slovenska vojska, in sicer: začetno vojaško usposabljanje, ki je za vojaške osebe predpisano za samostojno opravljanje formacijskih dolžnosti, nadalje vojaške vaje in usposabljanja (operativno urjenje), v katerih se posnemajo pogoji delovanja kot bi veljali v primeru oboroženega spopada, delovanje v vojnem in izrednem stanju, v povišani pripravljenosti, na vojaški operaciji (doma ali v tujini, na primer misija) in v primeru izrednega dogodka. V vseh drugih dejavnostih, ki jih izvaja Slovenska vojska, in ki so bile vtoževane v navedenih sodnih sporih (kot na primer delovanje v podporo policiji pri varovanju meje, vojaški tabori, ipd.) pa je bilo ugotovljeno neskladje med 97. e členom Zakona o obrambi in Direktivo 2003/88/ES, zato se v takšnih primerih neposredno (vertikalno) uporablja slednja direktiva in se posledično pripravljenost za delo všteva v delovni čas (več o tem v sodni praksi Vrhovnega sodišča RS v zadevah: VIII Ips 196/2018, 11/2024, 13/2024, 15/2024, 16/2024 in 17/2024).

S predlagano novelo zakona se bo v Slovenski vojski na novo uredil delovni čas pri izvajanju dejavnosti v povišani pripravljenosti, v izrednem stanju in v vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka. Ureja se (dopustno) odstopanje od uporabe Direktive 2003/88/ES in, s čemer se Slovenski vojski zagotavlja ustrezne delovnopravne pogoje za nemoteno in učinkovito izvajanje temeljnih nalog iz 37. člena Zakona o obrambi – katerega poudarek je v usposabljanju za oborožen boj in obramba države. Ureditev odstopanja od uporabe Direktive 2003/88/ES pri izvajanju navedenih dejavnosti pomeni, da se lahko vprašanja, ki jih slednja ureja (delovni čas, odmor in počitek) uredijo povsem drugače (tako glede trajanja delovnega časa kot tudi glede zagotavljanja odmora in počitka). Pri izvajanju navedenih aktivnosti bo tako delovni čas pripadnikov lahko enakomerno ali neenakomerno razporejen ne glede na določbe predpisov in kolektivnih pogodb o pravici do odklopa, oskrbovalskega in očetovskega dopusta, časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, odmora, dnevnega ali tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa. Gre za opravljanje del in nalog, katerih resnost in obseg zahteva sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti, tudi mednarodne ter katerih izvedba bi bila lahko ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, ki so določena v zadevni direktivi.

Zaradi upoštevanja ustaljene sodne prakse na področju pripravljenosti za delo predlog novele zakona ureja tudi poračun in izplačilo dodatka za pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma določenem kraju za vse pripadnike Slovenske vojske (skupaj s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi), zmanjšano za že izvršena izplačila tega dodatka in z upoštevanjem zakonskega roka za zastaranje terjatev iz delovnega razmerja in obresti. Do današnjega dne je bilo vloženih več kot 1700 tožbenih zahtevkov pripadnikov Slovenske vojske, s katerimi uveljavljajo plačilo razlike med že izplačanim dodatkom za pripravljenost v višini 50% urne postavke osnovne plače (višina dodatka je bila določena v prejšnjem plačnem sistemu – prej veljavni KPJS) in pripadajočim plačilom v višini 100% urne postavke osnovne plače za vse tiste vojaške dejavnosti, na katerih jim je bilo odrejeno delo v tem posebnem pogoju, in jih skladno z zgoraj navedeno sodno prakso o pripravljenosti za delo ni mogoče izključiti iz uporabe Direktive 2003/88/ES (kot na primer za delovanje v podporo policiji pri varovanju meje, straža in druge oblike varovanja objektov, vojaški tabori, ipd.). Takšen obseg sodnih sporov kaže na sistemsko pravno neurejenost tega področja in hkrati potrjuje potrebo po enotni, pregledni in pravični ureditvi, ki bo zagotovila ustrezno vrednotenje dela vseh pripadnikov pod enakimi pogoji. S tem ukrepom pripadnikom primarno zagotavljamo ustrezno plačilo za opravljeno delo (44. člen ZDR-1). Ta ukrep je tako sistemski, pravičen, do vseh enak, predvsem pa z vidika delovanja države tudi gospodaren, saj preprečuje dodatne in nepotrebne stroške sodnih postopkov, ki bi jih trpela v zvezi s tistimi vtoževanimi vojaškimi dejavnostmi, ki jih skladno s ustaljeno sodno prakso na področju pripravljenosti za delo ni mogoče izključiti iz uporabe Direktive 2003/88/ES. S tem pa se bo preprečilo tudi vlaganje novih tovrstnih tožb.

S predlogom novele zakona se ureja tudi delovni čas pripadnikov Slovenske vojske med opravljanjem straže in varovanjem objektov ter okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo države. Predlog prinaša pomembno novost – skrajšanje neprekinjenega obdobja izvajanja teh nalog z dosedanjih sedem (kot to določa 97. č člen ZObr) na največ štiri dni. V okviru tako določenega delovnega časa so določena tudi obdobja zagotavljanja ustreznega počitka tako med dejavnostjo kot tudi po njej. Skrajšanje obdobja neprekinjenega opravljanja nalog straže in varovanja objektov na največ štiri dni pomembno prispeva k varnosti in zdravju pripadnikov Slovenske vojske. Krajši delovni čas namreč omogoča učinkovitejšo regeneracijo, zmanjšuje telesno in psihično izčrpanost ter s tem bistveno zmanjšuje tveganje za napake, nesreče in poškodbe pri delu, ki so zaradi dolgotrajnega dela lahko pogostejše in hujše. S tem se ne zagotavlja le večja varnost posameznika, temveč se hkrati krepi tudi operativna učinkovitost in zanesljivost vojaških enot, kar je ključno pri opravljanju nalog, povezanih z varovanjem objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo države.

Slovensko vojsko že dlje časa pestijo težave na področju priliva novih kadrov (zaposlovanje vojaških oseb). Kljub temu, da je v zadnjem obdobju zaznati določene izboljšave in postopno stabilizacijo kadrovskega stanja, ostaja kadrovska popolnjenost izziv, ki zahteva tudi iskanje alternativnih rešitev pri opravljanju določenih nalog. Zaradi omejenih kadrovskih virov je treba pri varovanju objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo, razmisliti o dopolnilnih načinih zagotavljanja varnosti. Eden takšnih pristopov v miru, ki ga naslavlja tudi ta predlog novele zakona, in je v skladu z zakonom, ki ureja zasebno varovanje, je vključevanje civilnih oseb, zaposlenih v Slovenski vojski ali na Ministrstvu za obrambo, v naloge varovanja teh objektov. Vojaške osebe bodo sicer še naprej varovale določene, pomembnejše objekte, vendar se bo njihovo delovanje vse bolj usmerjalo v izvajanje temeljnih nalog Slovenske vojske, kot jih določa 37. člen Zakona o obrambi. S tem se zagotavlja učinkovitejša uporaba razpoložljivih vojaških kadrov za izpolnjevanje ključnih obrambnih nalog. K reorganizaciji izvajanja nalog varovanja so pristopile tudi druge vojske zavezniških držav (tako Nato kot EU).

Skladno z Zakonom o obrambi kraj opravljanja dela ni bistvena sestavina pogodbe o zaposlitvi (deseti odstavek 92. člena), kar pomeni, da lokacija opravljanja dela v pogodbi o zaposlitvi ni določena ter da pripadniki Slovenske vojske redne naloge opravljajo tudi na terenu v drugih delih Republike Slovenije

oziroma v tujini in ne zgolj na lokaciji njihove matične enote. Ob tem so pripadniki Slovenske vojske dolžni, zaradi potreb službe, opravljati delo v posebnih pogojih dela (96. člen ZObr), med katerimi je tako pripravljenost za delo (8. točka drugega odstavka 96. člena ZObr in 97.e člen ZObr), kot tudi bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu. Bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu je posebni pogoj, ki pa nikoli doslej, niti s splošnimi niti s posebnimi predpisi, ni bil definiran oziroma natančno pojasnjen in s tem razmejen od drugih predpisanih pogojev dela, zlasti (kar se tiče primerljivosti) s pripravljenostjo za delo. Zaradi pomanjkljive oziroma neustrezno urejene zakonodaje je v praksi prihajalo do težav pri pravilni uporabi pravnih institutov (pogojev dela), kar lahko vodi v nepravilne ali celo nezakonite odločitve. Takšne pravne praznine pomenijo tveganje za dosledno, enotno in zakonito izvajanje predpisov ter lahko negativno vplivajo na delovanje resorja, spoštovanja načela pravne države in varstvo pravic posameznikov. Zato je nujno, da se takšne pravne praznine pravočasno prepoznajo in ustrezno zapolnijo z vsebino, kar naslavlja ta predlog novele zakona z natančno definicijo (posebnega pogoja dela) bivanja. Ker pa posebni pogoj bivanja v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu omejuje zasebno sfero pripadnika Slovenske vojske, saj pomeni, da preživlja del svojega časa izven običajnega življenjskega okolja, kar lahko vpliva na njegovo osebno in družinsko življenje, je z novelo tega zakona predvideno tudi vrednotenje tega pogoja, pri čemer se začetek uporabe veže na učinkovanje novega plačnega sistema v javnem sektorju (tj. od 1. 1. 2025). Razlog je v tem, da ravno nov plačni sistem uveljavlja načelo pravičnega plačila za opravljeno delo oziroma za pogoje, ki jih v zvezi z opravljanjem dela postavlja delodajalec, zato je treba s tem v povezavi tudi veljavnost oziroma uporabo novega dodatka za bivanje, ki ga uvaja ta predlog novele zakona neposredno vezati na dan učinkovanja novega plačnega sistema, tj. od 1. 1. 2025 dalje. S tem se prepreči neenakopravna obravnava pripadnikov in se jim posledično zagotavlja pravna varnost. Glede na to, da ta predlog novele zakona jasno, natančno in celovito določa ter definira institut bivanja, še nadaljnje (zgolj) navajanje tega istega pogoja dela tudi v 12. točki drugega odstavka 96. člena Zakona o obrambi ni več potrebno, zato jo je treba črtati. Ker pri tem ne gre za vsebino, za katero 124. člen Ustave Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 33/91-I, s spremembami in dopolnitvami) določa, da se sprejema s kvalificirano večino (vrsta, obseg in organizacija obrambe nedotakljivosti in celovitosti državnega ozemlja), je takšen poseg v Zakon o obrambi pravno dopusten (v podobnem primeru se je opredelilo že Ustavno sodišče Republike Slovenije – glej Odločbo, št. U-I-244/08-14 z dne 21. 1. 2010).

V pravnem redu Republike Slovenije tematika pripravništva ni natančno urejena za pripadnike Slovenske vojske, saj se pravilnik (predpis), ki ureja pripravništvo, način, potek in program usposabljanja pripravnikov v organih državne uprave in v upravah lokalnih skupnosti ne uporablja za pripadnike Slovenske vojske, in sicer zaradi razlogov, ki bodo pojasnjeni v nadaljevanju. Zaradi specifičnosti vojaškega dela imajo vojaške osebe drugačen način uvajanja v delo, ki je prilagojen posebnostim nalog, ki jih opravljajo. Poklicno opravljanje vojaške službe ter delo v Slovenski vojski in z njim povezano strokovno usposabljanje, ki je potrebno za opravljanje dela na posameznih formacijskih dolžnostih, zahteva, da se trajanje pripravništva, način, potek in program pripravništva za pripadnike Slovenske vojske uredi glede na specifiko delovanja Slovenske vojske. Za razliko od javnega izobraževalnega sistema, kjer se pridobivajo splošna znanja in veščine, vojaške osebe potrebujejo specifična vojaška znanja in spretnosti, ki jih ni mogoče pridobiti v okviru običajnega izobraževalnega sistema. Zato je nujno vzpostaviti normativne pogoje, da se vojaške osebe usposabljaajo v okviru predpisanega vojaškega izobraževanja, ki omogoča pridobitev teh ključnih veščin, potrebnih za samostojno opravljanje nalog v vojaškem okolju. S predlagano novelo zakona se sledi namenu instituta pripravništva, in sicer da se, kdor prvič sklene pogodbo o zaposlitvi za poklicno delo v Slovenski vojski kot kandidat za vojaka, podčastnika, častnika ali vojaškega uslužbenca, usposobi za samostojno opravljanje dela, zato je namera, da se bo pripravništvo izvajalo po programih vojaškega strokovnega izobraževanja in usposabljanja, ki so pogoj za poklicno delo v Slovenski vojski. S tem pa se bo po vsebini zapolnila tudi pravna vrzel, ki sedaj velja na področju pripravništva pripadnikov Slovenske vojske.

V ospredju je tudi prizadevanje za krepitev celostne skrbi pripadnikov Slovenske vojske, kajti

obrambni (vojaški) sistem mora temeljiti na zadovoljstvu, dobrem počutju, stabilnosti in predanosti kadra. Vojaška služba se tako ne obravnava zgolj kot profesionalna dolžnost, temveč kot življenjsko poslanstvo, ki vključuje družinsko, psihosocialno in človeško dimenzijo. Med pomembnejšimi rešitvami so ukrepi za ohranjanje in krepitev vezi med pripadniki Slovenske vojske in njihovimi družinami, zlasti v obdobju daljšega vojaškega izobraževanja in usposabljanja v tujini. Vse to pripomore k lažjemu usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja.

Z vzpostavitvijo pravne podlage za prevzem pogodbenih obveznosti, ki jih ima posameznik iz naslova pogodbe o izobraževanju ali usposabljanju z drugim delodajalcem oziroma iz pogodbe o štipendiranju z drugim delodajalcem oziroma drugim štipendijem štipendistu, ki se zaveže, da bo po končanem šolanju pod pogoji iz tega zakona sklenil pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske oziroma z ministrstvom sklenil pogodbo o službi v rezervni sestavi vojske, se uvaja dodaten ukrep za pridobivanje novih kadrov v Slovensko vojsko. Gre za nujno ukrepanje s ciljem izboljšanja kadrovske strukture Slovenske vojske. S tem se razširja možnost pridobivanja predvsem ozko specializiranega oziroma deficitarnega kadra za popolnjevanje stalne in tudi pogodbene rezervne sestave Slovenske vojske.

Navedeno stanje zahteva sprejem ustreznih ukrepov za ustrezno ureditev delovnega časa pripadnikov Slovenske vojske pri opravljanju nalog v povišani pripravljenosti, v izrednem in vojnem stanju ter pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka, na straži oziroma varovanju objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo in drugih predlaganih ukrepov.

2 CILJI, NAČELA IN POGLATVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilji predloga zakona so:

- urediti posebnosti delovnega časa in nekaterih drugih pravic iz delovnega razmerja za tiste dejavnosti, za katere lahko na podlagi Direktive 2003/88/ES in relevantne sodne prakse Sodišča EU in nacionalnih sodišč uredimo odstopanje od splošnih pravil;
- urediti posebnosti glede delovnega časa med opravljanjem straže in varovanja objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo na način, da zaradi zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu skrajšamo dosedanje organizacijo dela v režimu sedem dnevni rotacij;
- urediti posebnosti pripravnštva za vojaške osebe, ki morajo za samostojno opravljanje formacijskih dolžnosti uspešno opraviti predpisano začetno usposabljanje;
- urediti določene vidike celostne skrbi z novimi pravicami pripadnikov, ki krepijo zaupanje v sistem in predstavljajo tudi vzvod za pridobivanje kadrov;
- zaradi upoštevanja ustaljene sodne prakse na področju pripravljenosti za delo se ureja poračun in izplačilo dodatka za pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma določenem kraju za vse pripadnike (skupaj s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi), zmanjšano za že izvršena izplačila tega dodatka in z upoštevanjem zakonskega roka za zastaranje terjatev iz delovnega razmerja in obresti.

2.2 Načela

Temeljni cilji bodo uresničeni z upoštevanjem načel:

- za delovnopravna vprašanja pripadnikov vojske veljajo predpisi o javnih uslužbencih, če z Zakonom o obrambi ali Zakonom o službi v Slovenski vojski posamezno vprašanje ni urejeno drugače;
- Slovenska vojska je del javnega sektorja, pri čemer se za njene pripadnike posamezna

delovnopravna vprašanja urejajo ob upoštevanju posebnih zahtev poklicnega opravljanja vojaške službe v državi ali zunaj nje oziroma na obrambnem področju;

- pri urejanju posebnih delovnih razmer in delovnega časa v Slovenski vojski, tako v Republiki Sloveniji kot pri opravljanju nalog zunaj države, je treba upoštevati posebnosti vojaške službe in mednarodnopravna izhodišča na področju delavskih pravic;
- države, članice EU, morajo za doseglo ciljev, navedenih v posamezni direktivi, sprejeti ukrepe za prenos direktiv v nacionalno zakonodajo, pri čemer je v posebnih dejavnostih (glede na Sodbo Sodišča EU C-742/19) dopustno urediti odstopanja.

2.3 Poglavitne rešitve

Pojasneni so pojmi (začetno usposabljanje, operativno urjenje, vojaška operacija in izredni dogodek), ki se uporabljajo v tej noveli v zvezi z določitvijo delovnega časa in omejitvijo nekaterih drugih pravic iz delovnega razmerja kot posledica prenosa (implementacije) direktive in sodbe C-742/19 na obrambnem področju v naš pravni red.

Na obrambnem področju se v naš pravni red prenaša evropska direktiva in sodba C-742/19, in sicer na način, da v povišani pripravljenosti, v izrednem in vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka je kraj opravljanja dela in delovni čas pripadnikov odvisen od vrste, namena in obsega dela ter službenih potreb. Za ta delovni čas določbe predpisov in kolektivnih pogodb, ki urejajo pravico do odklopa, oskrbovalskega in očetovskega dopusta ter časovne omejitve dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, upoštevanje odmora, dnevnega ali tedenskega počitka in dela preko polnega delovnega časa, vključno s pridobitvijo soglasja za prerazporeditev delovnega časa, odrejanjem dela preko polnega delovnega časa in opravljanjem nočnega dela zaradi varstva nekaterih kategorij delavcev v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, ne veljajo. O razporeditvi delovnega časa odloča nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote oziroma poveljnik začasne skupine ali enote. Polni delovni čas pripadnika v primerih povišane pripravljenosti, operativnega urjenja in izrednega dogodka je osem ur na dan, 40 ur na teden. Prerazporejen delovni čas lahko traja do 12 ur na dan in 56 na teden. Če opravljeno delo v tem delovnem času presega to dnevno in tedensko delovno obveznost, se razlika šteje kot delo preko polnega delovnega časa. Pri prerazporeditvi tega delovnega časa se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju šestih mesecev. V navedenih primerih lahko nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote oziroma poveljnik začasne skupine ali enote pripadnikom odredi tudi pripravljenost za delo na določenem kraju oziroma bivanje. Nadrejeni poveljnik pa ima zavezo, da pri opravljanju tako zahtevnih nalog odredi premor, da ohrani vzdržljivost in zagotovi nadaljnjo delovno sposobnost pripadnikov v obsegu, kot to dopuščajo razmere in službene potrebe in je nujen za zagotovitev varnosti in zdravja pripadnikov. V izrednem in vojnem stanju ter v času izvrševanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami nadrejeni poveljnik odredi delovni čas pripadnika glede na potrebe službe tako, da zagotovi potreben premor, da ohrani vzdržljivost in zagotovi nadaljnjo delovno sposobnost pripadnikov. S temi ukrepi bo omogočeno učinkovito delovanje Slovenske vojske v razmerah, kjer je ogrožena varnost države, prebivalcev oziroma mednarodne skupnosti (zaveznitva). V takšnih okoliščinah je ključnega pomena, da so vsi pripadniki Slovenske vojske sposobni izvajati naloge hitro, usklajeno in povezljivo ter brez (delovnopravnih, kot na primer omejitev delovnega časa) omejitev, ki bi lahko ogrozile uspeh operacije ali varnost enot.

Pri opravljanju dejavnosti iz prejšnjega odstavka pa se bo še naprej zagotavljala določena raven varstva zaposlenih (pripadnikov SV), in sicer to velja za tiste kategorije pripadnikov, za katere velja absolutna prepoved prerazporejanja delovnega časa, odrejanja dela preko polnega delovnega časa in opravljanja nočnega dela, enega od staršev, zaradi vzgoje in varstva otroka, ki še ni dopolnil 15 let starosti, če sta oba starša pripadnika Slovenske vojske in razporejena v poveljstvo, enoto ali zavod, ki je v povišani pripravljenosti, starša, ki živi sam z otrokom, ki še ni dopolnil 15 let starosti in starša, ki

neguje in varuje hudo bolnega otroka ali otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo v skladu s predpisi, ki urejajo družinske prejemke. S tem se navedenim kategorijam pripadnikov tudi pri opravljanju najzahtevnejših nalog zagotavlja pravica do lažjega usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja.

Za varovanje objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo se na ministrstvu oziroma v Slovenski vojski v miru uvaja možnost internega varovanja v skladu z zakonom, ki ureja zasebno varovanja. Civilne osebe, zaposlene v Slovenski vojski oziroma na ministrstvu, bodo pri izvajanju teh nalog nosile delovno obleko, uporabljale službeno izkaznico, nosile in uporabljale orožje ter izvajale druge ukrepe v skladu z zakonom in predpisi, ki urejajo zasebno varovanje. Ta ukrep zagotavlja večjo fleksibilnost pri zagotavljanju moštva za opravljanje stalne ter neprekinjene naloge varovanja objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo. Gre za prispevek k okrepitvi javne varnosti, predstavlja pa tudi ukrep za delno razbremenitev vojaških oseb na teh nalogah, kar bo (tudi glede na kadrovske podhranjenosti) v večji meri omogočalo njihovo preusmerjanje na izvajanje primarnih nalog, določenih z 37. členom Zakona o obrambi.

Na novo se ureja vrednotenje nadomestila plače v času opravljanja začetnega vojaškega usposabljanja in pripravništva, in sicer v višini 100 % osnove. Začetno vojaško usposabljanje lahko traja največ 20 ur na dan, v skladu s programom začetnega vojaškega usposabljanja, preostali čas pa se šteje kot bivanje na določenem kraju. Omejitev trajanja navedenega usposabljanja je nujna zaradi zagotavljanja varnosti in zdravja vojaških oseb.

Urejajo se posebnosti odrejanja dela v primeru izmenskega dela. Na podlagi splošnih predpisov mora predstojnik pred začetkom vsakega koledarskega leta določiti letni raspored delovnega časa (delovni koledar) in o tem obvestiti pripadnike in reprezentativne sindikate pri ministrstvu. Ker pa v praksi lahko prihaja do sprememb letnega rasporeda (bolniški staleži, odpovedi pogodbe o zaposlitvi, upokojitve, idr.), se uvaja ukrep, da se mora pripadnika seznaniti o spremembi rasporeda dela najmanj sedem dni vnaprej, da si lahko organizira svoj prosti čas in družinsko življenje. V primeru nepredvidenih dogodkov je lahko ta čas krajši in to manj kot 48 ur pred nastopom dela. V tem primeru se šteje, da je pripadniku odrejeno delo po posebnem rasporedu in mu pripada dodatek, kot je opredeljeno v petem do osmem odstavku 22. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor (Uradni list RS, št. 99/24) Delo, ki presega polni delovni čas referenčnega obdobja t.j. šest mesecev, se upošteva kot delo preko polnega delovnega časa.

Dodatno se za izmensko delo urejajo še posebnosti v zvezi z odmero in izrabo letnega dopusta. Letni dopust se v primeru izmenskega dela preračuna tako, da se končno število dni letnega dopusta, določeno po kriterijih v 97g. členu Zakona o obrambi, pomnoži z osem in deli z dvanajst, s čimer se dobi število izmen. S tem dobimo urno postavko letnega dopusta. Ker pa je delovna obveznost v izmenskem delu 12 urna, ta zmnožek delimo z 12 in tako dobimo dejanske izmene. V primeru, ko se izračun dopusta v izmenah ne izide v celo število, se najmanj polovica izmene zaokroži navzgor. Na podlagi takšnega izračuna oziroma odmere ter izrabe letnega dopusta ne prihaja do diskriminacije pripadnikov, ki opravljajo izmensko delo.

Pripadnik ima pravico do plačila nadomestila plače za toliko ur praznikov in dela prostih dni, kot izhaja iz letnega koledarja delovne obveznosti za posamezno koledarsko leto za zaposlene, ki imajo enakomerno razporejen delovni čas za 40-urni delovni teden od ponedeljka do petka. V kolikor delodajalec pripadniku ne more zagotoviti izrabe ur praznikov in dela prostih dni, se pripadniku izplačajo neizrabljene ure za praznike pri obračunu plače za mesec december. Ta rešitev izenačuje položaj pripadnikov z zaposlenimi v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva (glej 32. člen veljavne Kolektivne pogodbe za dejavnost zdravstva in socialnega varstva).

Za vojaške osebe, ki prvič sklenejo delovno razmerje, se uspešno opravljeno začetno vojaško usposabljanje šteje kot opravljeno pripravništvo. Ta rešitev izhaja iz posebnosti vključevanja vojaških oseb v vojaški sistem izobraževanja in usposabljanja, kar že po naravi stvari predstavlja izvajanje

temeljne zakonske naloge iz 37. člena ZObr – izvajanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja za oborožen boj in druge oblike vojaške obrambe. Že v tej začetni fazi predpisanega vojaškega izobraževanja in usposabljanja vojaške osebe opravljajo naloge, ki prispevajo k operativni pripravljenosti SV. V tem času vojaške osebe ne opravljajo samo nalog v okviru teoretičnega usposabljanja, temveč sodelujejo pri praktičnih dejavnostih, ki vključujejo tako preverjanje fizične pripravljenosti in vzdržljivosti v vseh vremenskih ter geografskih pogojih, kot tudi v raznovrstnih scenarijih, kjer se preigravajo različne veščine, ki so ključne za njihovo nadaljnjo vojaško usposobljenost. Ti scenariji vključujejo naloge, kot so preživetje v ekstremnih pogojih, izmikanje nasprotniku, izvajanje taktičnih premikov, ipd. Gre za scenarije, ki so del vsakdana sleherne vojaške in predstavljajo njihovo temeljno nalogo (poslanstvo – 37. člen ZObr). Preko tovrstnih izobraževanj in usposabljanj (čeprav začetnih) se krepi njihova sposobnost hitrega odzivanja in učinkovitega delovanja v zahtevnih razmerah, kar zagotavlja njihovo usposobljenost za naloge, ki jih bodo opravljali v prihodnosti.

Na novo se ureja prevzem pogodbene obveznosti, in sicer v treh primerih: v primeru sklenitve nove pogodbe o štipendiranju ministrstvo štipendistu podeli štipendijo pod pogoji, ki jih določa 50. člen Zakona o službi v Slovenski vojski, pri čemer se k dobi štipendiranja, ki je osnova za zavezo štipendista, prišteje tudi čas štipendiranja iz prevzete pogodbene obveznosti. Dodatno pa se v primeru že sklenjene pogodbe o zaposlitvi po končanem štipendiranju kot osnova za zavezo štipendista, upoštevajo že opravljene obveznosti štipendista iz prevzete pogodbe o štipendiranju, pri čemer mora štipendist ostati v delovnem razmerju na ministrstvu toliko časa kot je bilo prevzetih izplačanih mesečnih štipendij oziroma skleniti z ministrstvom pogodbo o službi v rezervni sestavi Slovenske vojske v skladu z 50. členom Zakona o službi v Slovenski vojski. Dodatno pa lahko Ministrstvo prevzame pogodbene obveznosti iz pogodbe o izobraževanju ali usposabljanju z drugim delodajalcem, če kandidat za poklicno delo v Slovenski vojski prenese obveznosti iz te pogodbe s sklenitvijo pogodbe o opravljanju vojaške službe v stalni sestavi Slovenske vojske v skladu s pogoji iz tretjega odstavka 57. člena tega zakona oziroma kandidat za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske v skladu s pogoji iz drugega odstavka 50. člena tega zakona in uredbo, ki ureja opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske. Gre za nujno ukrepanje s ciljem izboljšanja kadrovske strukture Slovenske vojske, ki je v posameznih njenih segmentih že močno okrnjena. S tem se razširjajo možnosti pridobivanja predvsem ozko specializiranega oziroma deficitarnega kadra za popolnjevanje stalne in tudi vojne sestave Slovenske vojske.

Na novo se ureja delovni čas med stražo in varovanjem objektov in drugih okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo. Skrajšuje se obdobje neprekinjenega opravljanja straže, in sicer z dosedanjih sedem dni (97.č člen ZObr) na največ štiri dni, z namenom zagotovitve večje varnosti in boljše zaščite vojaških oseb, ki opravljajo te naloge. Vse ure med opravljanjem navedenih nalog se štejejo v delovni čas, pri čemer je (dejansko) opravljanje dela omejeno na največ 12 ur dnevno in časom, potreben za prevzem in predajo nalog, razen v primeru izrednega dogodka ali zaradi dokončanja začete naloge, kar bi se štelo kot delo preko polnega delovnega časa. Preostali čas, ko ne opravljajo dejanskega dela, pa se šteje kot pripravljenost za delo na delovnem mestu. Vojaške osebe imajo med stražo in varovanjem objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo pravico do prekinitve za odmor na kraju, na katerem opravljajo delo. S predlogom se zaradi zagotavljanja varnosti in zdravja ureja tudi pravico vojaških oseb do nadomestnega počitka, ki traja toliko zaporednih ur, kolikor je bil počitek skrajšan, in sicer takoj po prenehanju izvajanja nalog po tem členu.

Na novo se urejajo pravice pripadnikov oziroma njihovih družinskih članov v času napotitve na vojaško izobraževanje in usposabljanje v tujino, če traja najmanj tri mesece. Ministrstvo v takšnih primerih krije stroške prevoza za obisk družine, in sicer vsake tri mesece. Če zaradi intenzivnosti programa vojaškega izobraževanja in usposabljanja obisk družine ni mogoč, lahko ministrstvo na podlagi vloge pripadnika krije stroške prevoza in nastanitve za obisk v tujini njegovim ožjim družinskim članom. Pripadnik, ki pa se udeležuje vojaškega izobraževanja in usposabljanja v tujini na daljavo, je upravičen do kritja stroškov prevoza in nastanitve zaradi udeležbe njegovih ožjih družinskih članov na zaključni slovesnosti, ki bo potekala v tujini v skladu s programom izobraževanja. S tem se zagotavlja ohranitev vezi med pripadnikom in njegovimi ožjimi družinskimi člani, kljub njegovi daljši odsotnosti v tujini zaradi izpolnjevanja službenih obveznosti. Redni obiski družine omogočajo ohranjanje čustvenih in družinskih povezav, kar je še posebej pomembno v času, v katerem pripadnik izvršuje obveznosti, ki

so ključne za pridobivanje vojaško strokovnega znanja in usposabljanja.

Na novo se od 1. 1. 2025 (t.j. z dnem uveljavitve novega plačnega sistema) vrednoti posebni pogoj – bivanje v enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu, in sicer v višini 100% urne postavke zadnje objavljene povprečne mesečne bruto plače v Republiki Sloveniji, ugotovljene po uradnih statističnih podatkih. V času odrejenega bivanja pripadnik ni na razpolago delodajalcu, ne opravlja svojih nalog ali dolžnosti, temveč se mu v tem času zagotavlja pravica do počitka. V tem času pa mora spoštovati ukaze nadrejenih za zagotavljanje reda, discipline in varnosti oziroma pravila hišnega reda, ki veljajo v kraju oziroma na območju opravljanja nalog. delovni pogoj Naveden posebni pogoj omejuje zasebno sfero pripadnika Slovenske vojske, saj bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem kraju pomeni, da preživlja del svojega časa izven običajnega življenjskega okolja, kar lahko vpliva na njegovo osebno in družinsko življenje. S tem ukrepom se kompenzirajo dodatne prilagoditve in spremembe, ki so povezane z bivanjem pripadnika na drugi odrejeni lokaciji, ki je oddaljena od lokacije njegovega osebnega, družbenega oziroma družinskega življenja.

Zaradi upoštevanja ustaljene sodne prakse na področju pripravljenosti za delo se ureja poračun in izplačilo dodatka za pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma določenem kraju za vse pripadnike (skupaj s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi), zmanjšano za že izvršena izplačila tega dodatka in z upoštevanjem zakonskega roka za zastaranje terjatev iz delovnega razmerja in obresti. Ukrep pripadnikom zagotavlja ustrezno plačilo za opravljeno delo (44. člen ZDR-1), je pravičen, do vseh enak, in gospodaren, saj preprečuje dodatne in nepotrebne stroške sodnih postopkov. Do današnjega dne je bilo vloženih že več kot 1700 tožbenih zahtevkov, s katerimi tožeče stranke (pripadniki) uveljavljajo plačilo dodatka za pripravljenost, prav tako se pričakuje vlaganje novih (tovrstnih) tožbenih zahtevkov, v kolikor se ta materija ne bo sanirala po uradni dolžnosti, glede na relevantno sodno prakso.

3 OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Finančne posledice sprejema zakona bodo po ocenah znašale cca. 8.522.146 evrov na leto.

Dodatno pa je enkratno izplačilo zaradi poplačila vseh ur pripravljenosti na določenem kraju za preteklo petletno obdobje (skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi) ocenjeno na znesek 19.060.000 evrov.

Finančne posledice sprejema zakona bodo po ocenah znašale 26.948.14627EUR in vključujejo:

- mesečni strošek dela za večdnevno stražo in varovanje objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo iz naslova dodatka za nadurno delo je za 12 objektov ocenjen na 77.587,20 evrov mesečno in 931.046,40 evrov bruto na leto;
- zaradi opravljanje nalog na petdnevni vojaški vaji iz naslova nadur znaša 305,32 evrov bruto na pripadnika; v času opravljanja začetnega usposabljanja so finančne posledice zaradi nadomestila za bivanje v višini 871,86 evrov bruto na pripadnika na mesec – skupaj po tej alineji za vse pripadnike cca. 100.000 evrov na leto;
- strošek nadomestila za bivanje znaša 6.769.800 evrov bruto na leto.
- skupna vrednost poplačila vseh ur pripravljenosti na določenem kraju za preteklo petletno obdobje je ocenjena na znesek 19.060.000 evrov;
- povračilo stroškov prevoza in nastanitve v primeru VIU pripadnika v tujini znaša 87.300 EUR na leto.

Sredstva za leto 2025 bodo zagotovljena s prerazporeditvijo znotraj finančnega načrta proračunskega uporabnika 1914 Slovenska vojska.

Predlog zakona ne o imel finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4 NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje zakona so v letih 2025 in 2026 zagotovljena v državnih proračunih v okviru finančnih načrtov Ministrstva za obrambo pri proračunskem uporabniku 1914 Slovenska vojska.

5 PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona je v skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in sveta 2003/88/ES z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih delovnega časa, ki se v uvodnem delu sklicuje na Direktivo sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje delavcev pri delu ter glede na relevantno sodno prakso sodišča Evropske unije in nacionalnih sodišč. Iz drugega odstavka 2. člena slednje Direktive izhaja, da se ta ne uporablja tam, kjer ji posebne značilnosti nekaterih posebnih dejavnosti javnih služb, kakršne so med drugim tudi oborožene sile neizogibno nasprotujejo. Takšno odstopanje od uporabe direktive je med drugim dopustno, ko gre za opravljanje del in nalog, doma ali v tujini, katerih resnost in obseg zahteva sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti, katerih izvedba bi bila lahko ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, ki so določena v zadevni direktivi.

Sodišče EU je v sodbi C-742/19 opredelilo kriterije, skladno s katerimi se lahko posamezne dejavnosti, ki jih izvajajo oborožene sile, izključijo iz uporabe navedene direktive, in sicer:

- kadar ta dejavnost poteka v okviru začetnega usposabljanja te osebe (posebej je omenjeno npr. obvezno služenje vojaškega roka) operativnega urjenja ali vojaške operacije v pravem pomenu besede,
- kadar pomeni tako posebno dejavnost, da zanjo sistem rotacije zaposlenih, ki bi omogočal zagotoviti spoštovanje zahtev navedene direktive, ni primeren,
- kadar je glede na vse upoštevne okoliščine razvidno, da se ta dejavnost opravlja v okviru izrednih dogodkov, katerih resnost in obseg zahtevata sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti ter katerih dobra izvedba bi bila ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, določena z navedeno direktivo,
- kadar bi se uporaba navedene direktive za tako dejavnost z naložitvijo dolžnosti zadevnim organom, da uvedejo sistem rotacije ali načrtovanja delovnega časa, lahko izvedla le v škodo dobre izvedbe vojaških operacij v pravem pomenu besede.

AVSTRIJA

Temelji delovanja obrambnega sistema in naloge avstrijske vojske so določeni v Zveznem ustavnem zakonu in Zakonu o obrambi. Delovnopравни status zvezne vojske urejajo še zakoni o uradniškem delovnopravnem razmerju, plačah za uslužbence in dodatkih v vojski. Posebni zvezni zakon ureja naloge in pristojnost vojske pri vojaški obrambi države.

Pripadniki zvezne vojske so del državnih struktur, zato zanje veljajo enaki predpisi kot za druge državne uslužbence. Nekateri izjeme veljajo le za pripadnike vojaške organizacije, in sicer na področjih disciplinskega prava in plač ter nagrajevanj.

Skrb za svojce državnih uslužbencev je del delovnopravnih razmerij in jih določajo splošni zakoni. Pripadniki vojaške organizacije so v obvezno zdravstveno, nezgodno in pokojninsko zavarovanje vključeni ne le med zaposlitvijo, temveč tudi v času, ko opravljajo prekvalifikacijo za civilni poklic.

Redna plača poklicnih vojakov vključuje 41 delovnih ur na teden. Delavci (uslužbenci) v pripravljenosti na domu so upravičeni do doplačila za dežurstvo. Nadurna terenska usposabljanja se rešujejo s pavšalnimi plačili, ki upoštevajo »čas prisotnosti«.

Na misijah v tujini ali med služenjem vojaškega roka v povišani pripravljenosti ni časovnih omejitev dela. Delovna obremenitev se lahko razlikuje glede na vrsto misije, na kateri se določijo obdobja počitka, da se zagotovi vzdržljivost v daljšem časovnem obdobju. V takih razmerah lahko delo traja več kot osem ur na dan in več kot pet dni na teden. Za dodatni čas angažiranja se zagotavlja dodatno nadomestilo, podobno kot za sodelovanje na misiji (v obliki pavšalnih zneskov).

ITALIJA

Delovanje obrambnega sistema in naloge italijanske vojske so določeni z večjim številom predpisov s področja obrambe in oboroženih sil. Oborožene sile, vključno z orožniki, prištevajo k »italijanskim silam«, v katere vključujejo še Karabinjerje in Finančno stražo (oboji so v vojni v oboroženih silah). Delovnopравни status vojaških oseb urejajo na podlagi italijanskih in pravnih načel EU ter skupnih načel za vse »italijanske sile« s posebnimi vojaškimi predpisi. Tako zagotavljajo posebnost poslanstva in delovanja vojske. Ključni dokument za urejanje plač in delovnega časa za vojaške osebe je kolektivna pogodba za vojsko in policijo, brez vodstvenega osebja. Med vodstveno osebje se v vojski šteje osebje s činom majorja in višje. Pogodba se navadno sklepa za tri leta in tako sledi triletnemu državnemu proračunu. V praksi se dopolnjuje ali sklepa vsako drugo leto.

Ureditev delovnega časa in njegovega obsega izhaja iz poslanstva vojske, ki naj bi bila pripravljena in, če je treba, kadar koli angažirana. Kljub temu se z organizacijo dela in plačilom sledi splošnim določilom zakonodaje (40-urnemu delovnemu tednu). Tedensko omejitev delovnega časa je 48 ur (vključno z nadurami), vendar v primeru nujnih službenih zadev se lahko dela več.

Vojaške osebe navadno lahko delajo več kot 8 ur na dan, če se jim omogoči 12-urni dnevni počitek. Če delajo več kot 12 ur, navadno do 24 ur, imajo naslednji dan prost. Tako lahko pripadniki delajo skupaj 3 dni, kar je 72 ur (in so 4 dnevi prosti). Delo se mora organizirati tako, da se spoštuje 40-urni delavnik, za dodatno delo pa se izplačujejo nadure. Za vsako delo ob nedeljah ali praznikih jim pripadajo nadure, če trajajo več kot 5 ur, pa tudi 2 prosta dneva. Za delo v posebnih pogojih se izplačujejo dodatki. Počitek, ki ga ni možno izkoristi redno, se izkoristi v koledarskem letu.

Največje dovoljeno število nadur na leto je 450. Zaradi potreb službe, usposabljanja ali pomanjkanja osebja (slabe popolnitve enot) se letna kvota lahko poveča na 735 nadur. V izrednih razmerah (primerih) se letna kvota lahko poveča na 900 nadur.

Če pripadniki delajo na oddaljeni lokaciji od doma, prejmejo dodatke in primerno namestitev za prosti čas. V času vaj in usposabljanja so lahko angažirani pod posebnimi pogoji, ki omogočajo tudi štiritredensko angažiranje z zagotovljenim operativnim počitkom v izjemnih pogojih. Pri opravljanju nalog v mirovnih operacijah in na misijah so angažirani po posebnem režimu, ki se določi s posebnimi dokumenti. Tako delo naj ne bi trajalo več kot šest mesecev skupaj. Na takem delovanju, ob izrednih razmerah in v vojni se navadno dnevni operativni počitek zmanjša na 8 ur, tedenski pa na 12 ur.

V osnovi pa zavzemajo stališče menijo, da je vojska med javnimi in državnimi službami »sui generis« zaradi pripravljenosti na delo »24/7« v posebnih in zahtevnih okoliščinah vključno z vojnimi. Zato je vojaški status nekaj posebnega. Kljub posebnosti vojaškega statusa naj bi pri organizaciji dela in plačilu dela izhajali iz naslednjih načel:

- organizacija in izvajanje dela mora omogočiti izvajanje poslanstva vojske in pri tem zagotavljati varnost vojaškega delovanja ter varnost in zdravje vojakov pri delu,
- ure dejansko opravljenega dela se načeloma plačajo, lahko pa se tudi kompenzirajo (koristijo),
- počitek ni plačan,

- dovoljeno nadurno delo se izplačuje mesečno; izredno (skoraj vsako leto) se lahko plačajo tudi nadure, ki so bile predvidene za kompenzacijo;
- pri organizaciji dela posvečajo posebno pozornost zagotavljanju počitka in varnosti ter zdravja pri delu, še posebej ko je treba delati izven rednega dela. zaradi posebnosti pri delu imajo v ITA vojski celo vrsto dodatkov pri plači, večina dodatkov je pavšalnih dnevnih ali mesečnih (npr. za delo 8 in več ur jim pripada dodatek za prehrano, vrednost enega obroka je 31 eurov).

Varovanje objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo praviloma izvaja vojska, vključujoč Karabinjerje in Finančno stražo. Možno je sicer tudi, da določene objekte varujejo tudi civilne osebe, zaposlene v Ministrstvu za obrambo ali zunanji pogodbeniki, a to je velika redkost.

Klasičnega pripravništva v Italijanski vojski ne poznajo. Poznajo prakso in usposabljanje. Ko vojaška oseba konča temeljno usposabljanje in/ali izobraževanje pridobi licenco za delo.

Celotna organizacija dela v vojski je prilagojena delu v posebnih situacijah. Temu so namenjeni tudi posebni dodatki k plači. Pri organizaciji dela posebno pozornost posvečajo varnosti in zdravju vojakov pri delu in še posebej varnosti pred grožnjami (prvenstveno vojaškimi) v konkretnih okoliščinah.

Vojaki začetniki se imenujejo »Volontari in Ferma Iniziale«. Začetna pogodba se sklepa za 3 leta. Predvideva se, da bo polovica vojakov v času tretjega pogodbenega leta spremenila delovno razmerje v eno od naslednjih možnosti: sprejela delo v vojski za nedoločen čas, se zaposlila v karabinjerjih, finančni straži, policiji, gasilcih ali obrambni industriji. Četrtnina (verjetno več) naj bi po začetni pogodbi sklenila novo 3 letno pogodbo.

Vojaki začetniki na začetnem usposabljanju (temeljno traja 12 tednov) imajo trenutno plačo cca 1.200 eurov mesečno. Program je daljši od predvidenih 36 ur tedensko in običajno traja 6 dni tedensko. Za delo nad 36 ur niso posebej plačani. Podobno velja za vsa usposabljanja in izobraževanja, ki so pogoj za »licence«.

Čas operativnega usposabljanja in še posebej vaj v enotah in poveljstvih se obračunava kot delo. Vsaka ura dela vojaka je plačana ali se jo lahko kompenzira. Za »povečano« prisotnost na določeni lokaciji ločujejo 4 situacije: 1.) na lokaciji stalnega delovnega mesta, 2.) na lokaciji izven lokacije stalnega delovnega mesta, 3.) na misiji v državi in 4.) na misiji v tujini.

Prisotnost na določeni lokaciji se razlaga v povezavi z varnostno situacijo, kot na primer vojaki, ki delajo na mednarodni misiji oziroma operaciji v Somaliji zaradi varnosti bivajo v vojaških oporiščih in so tudi v času počitka oboroženi, predvsem zaradi lastne varnosti.

Pripravljenost razlagajo z vidika stopenj pripravljenosti, ki veljajo v zavezništvu.

Enotnega dodatka za pripravljenost ali bivanje na določeni lokaciji nimajo. Pri obračunu plač vojakom v tovrstnih situacijah lahko uporabljajo med drugimi tudi naslednje dodatke:

- dodatek za operativno delovanje,
- dodatek za prehrano (trenutno 31 euro za obed),
- dodatek za plovbo,
- dnevni dodatek na misijah (v odvisnosti od lokacije v ITA ali tujini je trenutno med 25 in 130 eurov).

Pripadniki so lahko napoteni na vojaško izobraževanje in usposabljanje tudi v kraj v državi, ki je več kot 100 km oddaljen od njihovega bivališča, lahko pa tudi v tujino, in lahko traja tudi več kot tri mesece. Če v času šolanja v državi družina ostane doma, imajo pravico do dodatkov za bivanje, za prevoz za obisk (načeloma 1x tedensko) in za življenje izven kraja bivanja. Dodatki so večinoma pavšalni, lahko pa jih uveljavljajo tudi z računi, če so stroški višji od pavšala. Podobno je pri šolanju v

tujini, le da pripadnikom za obisk družine pripada povračilo stroškov prevoza, in sicer enkrat v 6 mesecih oziroma dvakrat v šolskem letu. Sredstva pa lahko uporabijo tudi za obisk družinskih članov.

POLJSKA

Nov zakon o obrambi Poljske (marec 2022) je v celoti nadomestil 14 različnih zakonskih dokumentov, ki so pravno urejali področja delovanja celotnega obrambnega sistema države. Zakon med drugim določa tudi materialni in osebni obseg obveznosti obrambe domovine, načela načrtovanja in financiranja razvoja oboroženih sil, vrste vojaške službe, pogoje za imenovanje v vojaško službo, potek te službe in pravila o odpustu iz nje, načela in način razlikovanja vojakov ter njihovo disciplinsko odgovornost in pravila za prejemanje prejemkov ter drugih ugodnosti za vojake.

V zameno za čas službe, ki presega 40 ur na teden, je poklicni vojak upravičen do odsotnosti z dela v enakem obsegu. Upravičen je vsaj do 11 ur neprekinjenega počitka v 24 urah in/ali 24 ur neprekinjenega počitka v 7 dneh. Evidenco službenega časa, ki potrjuje opravljanje službenih nalog poklicnega vojaka nad normativi, vodi poveljnik vojaške enote. Minister za nacionalno obrambo z odredbo določi dodatne proste dneve, razporeditev dežurstva v tednu in način vodenja evidence dežurstva, pri čemer upošteva tako razporeditev dežurstva v tednu, da je mogoče določiti dežurne naloge v okviru 40 ur v petdnevnem dežurnem tednu.

Vojak je lahko oproščen službenih dolžnosti zaradi oskrbe lastnega bolnega otroka, otroka zakonca poklicnega vojaka, posvojenega otroka, otroka, ki ga je poklicni vojak posvojil v vzgojo in varstvo, do 14. leta starosti, ali zaradi osebne oskrbe bolnega družinskega člana.

Poklicnemu vojaku, ki je razporejen na služenje zunaj ozemlja Republike Poljske, se po končanem služenju v okviru te razporeditve odobri aklimatizacijski dopust, ki traja en delovni dan, za vsakih začetih 10 dni služenja zunaj ozemlja države. Aklimatizacijski dopust lahko traja največ 22 delovnih dni.

Poklicni vojak, ki skrbi za otroka, mlajšega od štirih let, in je poročen z drugim pripadnikom oziroma pripadnico, ne sme biti napoten zunaj kraja opravljanja poklicne vojaške službe hkrati s svojim zakoncem brez njegovega soglasja. Določba se uporablja tudi za poklicnega vojaka, ki sam vzgaja otroka, mlajšega od štirih let

IRSKA

Irska je v letu 2025 sprejela novelo Zakona o organizaciji delovnega časa, s katero je za pripadnike obrambnih sil uredila določena odstopanja od uporabe Direktive 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa, in sicer pri opravljanju naslednjih dejavnosti:

- opravljanje aktivne vojaške službe,
- vključenost v dolžnosti in naloge pri opravljanju vojaških pomorskih operacij,
- vključenost v operacije v podporo civilni oblasti,
- v vojašnicah med dodeljenim službenim časom, ki se nanaša na naloge v zvezi z eksplozivnimi ubojnimi sredstvi, ali v času napotitve na opravljanje takih nalog,
- vključenost v naloge gasilskega osebja na letališčih,
- vključenost v operativne dejavnosti kot pripadnik vojaškega letalstva,

- začetno usposabljanje,
- izredno in vojno stanje ter delovanje na misijah,
- usposabljanje za sile za specialno delovanje,
- opravljanje dejavnosti posebne narave po navodilu vlade ali v podporo državnemu organu, ki jih zaradi narave zadevnih dejavnosti ni mogoče opravljati v skladu s splošnimi predpisi.

6 PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic:

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne bo imel posledic na postopke oziroma poslovanje javne uprave.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne bo imel posledic na obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona

Ministrstvo bo sprejeti zakon predstavilo na svojih spletnih straneh.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Izvajanje tega zakona bo spremljalo Ministrstvo za obrambo. Metodologija za spremljanje doseganja ciljev ni predvidena.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7 Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona

Predlog zakona je bil v skladu s 100.b členom Zakona o obrambi posredovan v mnenje sindikatom na Ministrstvu za obrambo....

8 Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona, in znesku plačila za ta namen

Pri pripravi zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9 Navedeni predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- mag. Borut Sajovic, minister za obrambo,
- Boštjan Pavlin, mag. , državni sekretar na Ministrstvu za obrambo,
- generalpodpolkovnik Robert Glavaš, načelnik Generalštaba Slovenske vojske,
- Igor Nered, sekretar v Kabinetu ministra,
- mag. Vanja Svetec Leaney, v.d. generalna sekretarka na Ministrstvu za obrambo.

II BESEDILO ČLENOV

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o službi v Slovenski vojski

1. člen

V Zakonu o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07, 58/08 – ZSPJS-I,121/21 in 40/23) se v 3. členu v prvem odstavku za 10. točko dodajo nove 11., 12. , 13., 14. in 15. točka, ki se glasijo:

»11. Operativno urjenje je opravljanje nalog na vojaških vajah ali kolektivnih usposabljanjih poveljstev in enot, katerih namen je soočanje s položaji, ki posnemajo pogoje, v katerih potekajo vojaške operacije.

12. Vojaška operacija je opravljanje nalog:

- v izrednem in vojnem stanju,
- v času izvrševanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodбами ter na mednarodnih operacijah ter misijah, in
- zaradi obrambe države pred napadom.

13. Izredni dogodek po tem zakonu je dogodek, ki zahteva hitro vojaško ukrepanje zaradi zagotavljanja zaščite življenja, zdravja in varnosti ljudi in premoženja, v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, katerih resnost in obseg zahtevata sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti ter katerih izvršitev bi bila ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, določena z Direktivo 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih delovnega časa.

14. Začetno vojaško usposabljanje je temeljno vojaško strokovno usposabljanje v skladu z desetim odstavkom 88. člena Zakona o obrambi in vojaško strokovno usposabljanje v skladu s tretjim odstavkom 92. člena Zakona o obrambi, ki ga morajo opraviti vojaške osebe za samostojno opravljanje formacijskih dolžnosti.

15. Bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu (v nadaljnjem besedilu: bivanje) je posebni pogoj, ki ga lahko pripadniku odredi nadrejeni in se ne šteje v delovni čas. Odredi se lahko v primeru večdnevnega neprekinjenega opravljanja nalog, ki so vezane na določen kraj oziroma območje.«.

2. člen

Za 24. členom se doda nov 24.a člen, ki se glasi:

»24.a člen

(interno varovanje objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo)

Ne glede na predpise, ki urejajo varovanje objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo, se lahko za izvajanje teh nalog na ministrstvu oziroma v Slovenski vojski v miru organizira tudi interno varovanje v skladu z zakonom in predpisi, ki urejajo zasebno varovanje. Civilne osebe, zaposlene v Slovenski vojski oziroma na ministrstvu, pri izvajanju teh nalog nosijo delovno obleko, uporabljajo službeno izkaznico, nosijo in uporabljajo orožje ter izvajajo druge ukrepe v skladu z zakonom in predpisi, ki urejajo zasebno varovanje.«.

3. člen

V 49. členu se sedemnajsti odstavek črta.

Dosedanji osemnajsti in devetnajsti odstavek postaneta sedemnajsti in osemnajsti odstavek.

4. člen

V 50. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ne glede na predpise, ki urejajo pripravništvo, se za vojaške osebe, ki prvič sklenejo delovno razmerje v Slovenski vojski, uspešno opravljeno začetno vojaško usposabljanje šteje kot opravljeno pripravništvo.«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Ministrstvo lahko prevzame pogodbene obveznosti iz pogodbe o štipendiranju z drugim delodajalcem oziroma drugim štipenditorjem, in sicer:

- v primeru sklenitve nove pogodbe o štipendiranju ministrstvo štipendistu podeli štipendijo pod pogoji iz tega člena, pri čemer se k dobi štipendiranja, ki je osnova za zavezo štipendista, prišteje tudi čas štipendiranja iz prevzete pogodbene obveznosti,
- v primeru že sklenjene pogodbe o zaposlitvi po končanem štipendiranju se kot osnova za zavezo štipendista, upoštevajo že opravljene obveznosti štipendista iz prevzete pogodbe o štipendiranju, pri čemer mora štipendist skleniti pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske za najmanj toliko časa kot je bilo prevzetih izplačanih mesečnih štipendij oziroma skleniti z ministrstvom pogodbo o službi v rezervni sestavi Slovenske vojske v skladu z drugim odstavkom tega člena.«.

Dosedanji četrti do osmi odstavek postanejo peti do deveti odstavek.

5. člen

Za 50. členom se doda nov 50.a člen, ki se glasi:

»50.a člen
(prevzem pogodbenih obveznosti)

Ministrstvo lahko prevzame pogodbene obveznosti iz pogodbe o izobraževanju ali usposabljanju z drugim delodajalcem, če kandidat za poklicno delo v Slovenski vojski prenese obveznosti iz te pogodbe s sklenitvijo pogodbe o zaposlitvi v stalni sestavi Slovenske vojske v skladu s pogoji iz tretjega odstavka 57. člena tega zakona oziroma kandidat za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske v skladu s pogoji iz drugega odstavka 50. člena tega zakona in uredbo, ki ureja opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske.«.

6. člen

V 53. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Delovni čas pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe izven države v skupna ali druga poveljstva in enote ter v organe, predstavništva ali službe mednarodnih organizacij, je lahko enakomerno ali neenakomerno razporejen ne glede na določbe predpisov, ki urejajo omejitve o dnevni, tedenski ali mesečni delovni obveznosti, odmoru, dnevnem ali tedenskem počitku ter delu preko polnega delovnega časa.«.

Šesti odstavek se črta.

Dosedanji sedmi odstavek postane šesti odstavek.

7. člen

Za 53. členom se dodajo novi 53.a, 53.b, 53.c in 53.č člen, ki se glasijo:

»53.a člen

(delovni čas in nekatere pravice v posebnih primerih)

(1) V povišani pripravljenosti, v izrednem stanju, v vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka je kraj opravljanja dela in delovni čas pripadnikov odvisen od vrste, namena in obsega dela ter službenih potreb. Za ta delovni čas določbe predpisov in kolektivnih pogodb, ki urejajo pravico do odklopa, oskrbovalskega in očetovskega dopusta ter časovne omejitve dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, upoštevanje odmora, dnevnega počitka, tedenskega počitka in dela preko polnega delovnega časa, vključno s pridobitvijo soglasja za prerazporeditev delovnega časa, odrejanjem dela preko polnega delovnega časa in opravljanjem nočnega dela zaradi varstva nekaterih kategorij delavcev v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, ne veljajo. O razporeditvi delovnega časa odloča nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote oziroma poveljnik začasne skupine ali enote.

(2) Polni delovni čas pripadnika v primerih iz prejšnjega odstavka je osem ur na dan, 40 ur na teden. Prerazporejen delovni čas lahko traja do 12 ur na dan, 56 ur na teden. Če opravljeno delo v tem delovnem času presega to dnevno in tedensko delovno obveznost, se razlika šteje kot delo preko polnega delovnega časa. Pri prerazporeditvi tega delovnega časa se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju šestih mesecev.

(3) V primerih iz prvega odstavka tega člena nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote oziroma poveljnik začasne skupine ali enote lahko pripadnikom odredi pripravljenost za delo na določenem kraju oziroma bivanje.

(4) V primerih iz prvega odstavka tega člena nadrejeni poveljnik odredi premor, da ohrani vzdržljivost in zagotovi nadaljnjo delovno sposobnost pripadnika v obsegu, kot to dopuščajo razmere in službene potrebe in je nujen za zagotovitev varnosti in zdravja pripadnika.

(5) V izrednem in vojnem stanju nadrejeni poveljnik odredi delovni čas pripadnika ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena tako, da zagotovi potreben premor, da ohrani vzdržljivost in zagotovi nadaljnjo delovno sposobnost pripadnika.

(6) V času izvrševanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami, mednarodne operacije ter misije se drugi in tretji odstavek tega člena ne uporabljata.

(7) Vojaška oseba je v času opravljanja začetnega vojaškega usposabljanja in pripravništva upravičena do nadomestila plače v višini 100 % osnove. Začetno vojaško usposabljanje lahko traja največ 20 ur na dan, v skladu s programom začetnega vojaškega usposabljanja, preostali čas se šteje kot bivanje na določenem kraju.

(8) V primerih iz prvega odstavka tega člena veljajo omejitve in prepovedi, ki so določene z zakonom, ki ureja delovna razmerja, za:

- tiste kategorije pripadnikov, za katere velja absolutna prepoved prerazporejanja delovnega časa, odrejanja dela preko polnega delovnega časa in opravljanja nočnega dela;
- enega od staršev, zaradi vzgoje in varstva otroka, ki še ni dopolnil 15 let starosti, če sta oba starša pripadnika Slovenske vojske in razporejena v poveljstvo, enoto ali zavod, ki je v povišani pripravljenosti;
- starša, ki živi sam z otrokom, ki še ni dopolnil 15 let starosti;
- starša, ki neguje in varuje hudo bolnega otroka ali otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo v skladu s predpisi, ki urejajo družinske prejemke.

53.b člen
(delo v izmenah)

(1) Pripadnik, ki opravlja delo, ki se šteje za delo v izmenah v skladu z Zakonom o obrambi, ima pravico do seznanitve z razporedom dela najmanj sedem dni v naprej.

(2) Pripadniku se lahko razporeditev dela v izmeni izjemoma spremeni znotraj 48 ur pred nastopom dela zaradi nepredvidenih dogodkov. V takem primeru se šteje, da gre za delo po posebnem razporedu.

(3) Delo, ki presega polni delovni čas v obdobju šestih mesecev, se šteje kot delo preko polnega delovnega časa.

53.c člen
(odmera in izraba letnega dopusta pri delu v izmenah)

(1) Letni dopust se v primeru stalnega dela v 12 urnih izmenah preračuna tako, da se končno število dni letnega dopusta, določeno po kriterijih za odmero letnega dopusta v skladu z Zakonom o obrambi, pomnoži z osem in deli z dvanajst, s čimer se dobi število izmen. Če se izračun dopusta v izmenah ne izide v celo število, se najmanj polovica izmene zaokroži navzgor.

(2) Pri izrabi letnega dopusta se kot dan letnega dopusta šteje vsak delovni dan, ki je po razporeditvi dela v izmeni za posameznega pripadnika določen kot delovni dan. Nadomestilo za dan koriščenja letnega dopusta znaša toliko ur, kolikor znaša delavčeva delovna obveznost na ta dan.

(3) Pripadnik ima pravico do plačila nadomestila plače za toliko ur praznikov in dela prostih dni, kot izhaja iz letnega koledarja delovne obveznosti za posamezno koledarsko leto za zaposlene, ki imajo enakomerno razporejen delovni čas za 40-urni delovni teden od ponedeljka do petka. V kolikor delodajalec pripadniku ne more zagotoviti izrabe ur iz prejšnjega stavka, se pripadniku izplačajo neizrabljene ure za praznike in dela proste dni pri obračunu plače za mesec december.

53.č člen
(delovni čas med stražo in varovanjem objektov in drugih okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo)

(1) Delovni čas med stražo in varovanjem objektov in drugih okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo zaradi zagotavljanja stalne prisotnosti na določenem kraju traja nepretrgoma do največ štiri dni.

(2) Čas med opravljanjem naloge iz prejšnjega odstavka, ko vojaške osebe opravljajo delo, ne presega 12 ur na dan oziroma 12 ur in čas, potreben za prevzem in predajo nalog, razen ob izrednem dogodku ali zaradi dokončanja začete naloge. Preostali čas, ko ne opravljajo dejanskega dela, se šteje kot pripravljenost za delo na delovnem mestu.

(3) Vse ure med opravljanjem naloge iz prvega odstavka tega člena se štejejo v delovni čas. Vojaške osebe imajo pravico do prekinitve za odmor na kraju, na katerem se opravlja delo.

(4) Vojaški osebi je treba takoj po prenehanju izvajanja naloge iz prvega odstavka tega člena zagotoviti ustrezn nadomestni počitek, ki traja toliko zaporednih ur, kolikor je bil počitek skrajšan.«.

8. člen

V 57. členu se za tretjim odstavkom dodajo novi četrti, peti, šesti in sedmi odstavek, ki se glasijo:

»(4) Če vojaška oseba enostransko odpove pogodbo o zaposlitvi pred potekom roka, ko bi v skladu s pogodbo iz drugega odstavka tega člena še morala ostati v delovnem razmerju, lahko prenese obveznosti iz te pogodbe s sklenitvijo pogodbe o opravljanju vojaške službe v Slovenski vojski oziroma v rezervni sestavi Slovenske vojske za najmanj dvakratno obdobje časa, ko bi po pogodbi iz drugega odstavka tega člena še morala ostati v delovnem razmerju oziroma najmanj za obdobje, ko je pogodbo o opravljanju vojaške službe v Slovenski vojski oziroma v rezervni sestavi Slovenske vojske še mogoče skleniti zaradi omejitve starosti, vendar ne manj kot za tri leta.

(5) Pripadniku, ki je na vojaškem izobraževanju in usposabljanju v tujini za več kot tri mesece, ministrstvo krije stroške prevoza za obisk družine, in sicer vsake tri mesece. Karto za prevoz lahko pripadnik koristi med trajanjem vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Če zaradi intenzivnosti programa vojaškega izobraževanja in usposabljanja obisk družine ni mogoč, lahko ministrstvo na podlagi vloge pripadnika krije stroške prevoza in nastanitve za obisk v tujini njegovim ožjim družinskim članom.

(6) Pripadnik, ki se udeležuje vojaškega izobraževanja in usposabljanja v tujini na daljavo, je upravičen do kritja stroškov prevoza in nastanitve zaradi udeležbe njegovih ožjih družinskih članov na zaključni slovesnosti, ki bo potekala v tujini v skladu s programom izobraževanja.

(7) Povračilo stroškov prevoza in nastanitve po petem in šestem odstavku se obračuna v skladu s predpisi, ki urejajo povračila stroškov za službena potovanja v tujino za javne uslužbence. Pripadnik ni upravičen do kritja stroškov iz tega odstavka, če mu ta sredstva zagotavlja institucija države, v okviru katere se izvaja vojaško izobraževanje in usposabljanje v tujini, oziroma če je do njih upravičen iz drugega naslova.«.

Dosedanji četrti in peti odstavek postaneta osmi in deveti odstavek.

9. člen

V 58. členu se za sedmim odstavkom dodata nova, osmi in deveti odstavek, ki se glasita:

»(8) Pripadniku za vsako uro bivanja v enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu pripada nadomestilo v višini 100% urne postavke zadnje objavljene povprečne mesečne bruto plače v Republiki Sloveniji, ugotovljene po uradnih statističnih podatkih. V času odrejenega bivanja pripadnik ni na razpolago delodajalcu, ne opravlja svojih nalog ali dolžnosti, temveč se mu v tem času zagotavlja pravica do počitka. V tem času mora pripadnik spoštovati ukaze nadrejenih za zagotavljanje reda, discipline in varnosti oziroma pravila hišnega reda, ki veljajo v kraju oziroma na območju opravljanja nalog.«.

10. člen

V 64. členu se v drugem odstavku za besedo »države« doda besedilo »oziroma v drugih primerih iz prvega odstavka 53.a člena tega zakona«, za besedo »bivanja« pa besedilo »oziroma naslednji dan, ko se zaključijo aktivnosti«.

11. člen

V 89a. členu se v prvem odstavku za besedilom »dela v tujini« doda besedilo »ali za čas napotitve pripadnika na vojaško izobraževanje oziroma usposabljanje v tujini, ki traja najmanj šest mesecev«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

12. člen

(izplačilo dodatka za pripravljenost)

(1) Pripadniku, ki mu je bila odrejena pripravljenost za delo na delovnem mestu ali na določenem kraju zaradi opravljanja nalog, ki niso določene v prvem odstavku 53.a člena tega zakona, pripada za obdobje petih let pred uveljavitvijo tega zakona plačilo v višini 100% urne postavke osnovne plače, zmanjšano za že izvršena plačila tega dodatka.

(2) Poleg plačila po prejšnjem odstavku se pripadniku izplačajo tudi zakonske zamudne obresti, ki na dan uveljavitve tega zakona še niso zastarane.

(3) V primeru pravnomočnih sodb oziroma sklenjenih poravnav, ki se nanašajo na izplačilo dodatka za pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma določenem kraju, se izplačilo po prvem in drugem odstavku tega člena izvede za obdobje, ki bi še ostalo po realizaciji izvršilnih naslovov.

(4) Pripadniku, ki je iz naslova plačila dodatka za pripravljenost na delovnem mestu oziroma na določenem kraju vložil zahtevo za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja oziroma tožbo se izplačilo po prvem in drugem odstavku tega člena izvede za obdobje petih let pred datumom vložitve zahteve oziroma tožbe do dneva uveljavitve tega zakona.

(5) Plačila po tem členu se izvedejo najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

13. člen

(uskladitev predpisov)

(1) Vlada uskladi Pravila službe v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 84/09) v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona z njim.

(2) Do ureditve v Zakonu o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) se določbe 53.b člena in 53.c člena tega zakona uporabljajo tudi za delavce na obrambnem področju.

(3) Do ureditve v Zakonu o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) se smiselno uporabljajo določbe 53.a člena tega zakona v delu, ki ureja operativno urjenje, tudi za delavce na obrambnem področju.

14. člen

(uporaba določbe glede pripravništva)

Določba novega tretjega odstavka 50. člena zakona se uporablja tudi za vojaške osebe, ki ob uveljavitvi tega zakona že opravljajo začetno vojaško usposabljanje.

15. člen

(uporaba določbe glede nadomestila za bivanje)

Določba novega osmega odstavka 58. člena zakona se uporablja od 1. 1. 2025. Poračun in izplačilo nadomestila za bivanje, skupaj s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi, se za obdobje pred uveljavitvijo tega zakona izvede najkasneje v roku treh mesecev.

16. člen

(sprememba 96. člena Zakona o obrambi)

(1) V Zakonu o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) se v 96. členu v drugem odstavku 12. točka črta.

(2) Dosedanja 13. točka postane 12. točka.

17. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

OBRAZLOŽITEV ČLENOV:

K 1. členu

V predlogu člena se pojasnjujejo pojmi, ki se določajo predvsem v povezavi z določanjem delovnega časa v novem 53.a členu tega zakona, in sicer operativno urjenje, vojaška operacija, izredni dogodek, začetno vojaško usposabljanje in bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu. Prvi štirje pojmi so namreč posledica odločitve Sodišča EU v sodbi C-742/19, ki opredeljuje kriterije, skladno s katerimi se lahko posamezne dejavnosti, ki jih izvajajo oborožene sile, izključijo iz uporabe Direktive Evropskega parlamenta in sveta 2003/88/ES z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih delovnega časa, ki se v uvodnem delu sklicuje na Direktivo sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje delavcev pri delu.

Sodišče EU je v sodbi C-742/19 opredelilo kriterije, skladno s katerimi se lahko posamezne dejavnosti, ki jih izvajajo oborožene sile, izključijo iz uporabe navedene direktive, in sicer:

- kadar ta dejavnost poteka v okviru začetnega usposabljanja te osebe (posebej je omenjeno npr. obvezno služenje vojaškega roka) operativnega urjenja ali vojaške operacije v pravem pomenu besede,
- kadar pomeni tako posebno dejavnost, da zanjo sistem rotacije zaposlenih, ki bi omogočal

- zagotoviti spoštovanje zahtev navedene direktive, ni primeren,
- kadar je glede na vse upoštevne okoliščine razvidno, da se ta dejavnost opravlja v okviru izrednih dogodkov, katerih resnost in obseg zahtevata sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti ter katerih dobra izvedba bi bila ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, določena z navedeno direktivo,
- kadar bi se uporaba navedene direktive za tako dejavnost z naložitvijo dolžnosti zadevnim organom, da uvedejo sistem rotacije ali načrtovanja delovnega časa, lahko izvedla le v škodo dobre izvedbe vojaških operacij v pravem pomenu besede.

Operativno urjenje po tem zakonu je opravljanje nalog na vojaških vajah ali kolektivnih usposabljanjih, katerih namen je soočanje s položaji, ki posnemajo pogoje, v katerih potekajo vojaške operacije. Vojaška operacija je opravljanje nalog v naslednjih situacijah, in sicer v izrednem in vojnem stanju, v času izvrševanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodбами, mednarodne operacije in misije ter zaradi obrambe države pred napadom. Izredni dogodek pomeni vsako situacijo, ki zahteva hitro vojaško ukrepanje zaradi zagotavljanja zaščite življenja, zdravja in varnosti ljudi in premoženja, kot so na primer naravne in tehnološke nesreče, atentati ali hude nesreče, katerih resnost in obseg zahtevata sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti ter katerih izvršitev bi bila ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, določena z zakonodajo EU (Direktivo 2003/88/ES), kot tudi nesreče in krizne razmere, v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Začetno vojaško usposabljanje je temeljno vojaško strokovno usposabljanje v skladu z desetim odstavkom 88. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20; v nadaljnjem besedilu Zakon o obrambi ali ZObr) in vojaško strokovno usposabljanje v skladu s tretjim odstavkom 92. člena Zakona o obrambi, ki ga morajo opraviti vojaki, vojaški uslužbenci, podčastniki in častniki za samostojno opravljanje formacijskih dolžnosti. Za vojake je kot začetno usposabljanje predpisano temeljno vojaško strokovno usposabljanje v trajanju najmanj treh mesecev in dodatno še osnovno vojaško strokovno usposabljanje, za vojaške uslužbenke temeljno vojaško strokovno usposabljanje v trajanju najmanj treh mesecev in osnovno usposabljanje za delo v vojski, za podčastnike šola za podčastnike in za častnike šola za častnike (88. oziroma 92. člen ZObr).

Bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu je v predlogu člena pojasnjen zaradi natančne (vsebinske) razmejitve z drugimi pogoji dela, zlasti pa z institutom pripravljenosti za na delovnem mestu oziroma na določenem kraju, kar je nujno tudi zaradi razlikovanja pri njenem vrednotenju, saj za pripadnika oba navedena pogoja dela predstavljata različne obremenitve oziroma posege v njegovo zasebno sfero. Bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu je posebni pogoj, ki ga lahko pripadniku odredi nadrejeni in se ne šteje v delovni čas, v tem času namreč pripadnik ni na voljo delodajalcu. Odredi se lahko v primeru večdnevnega, neprekinjenega opravljanja nalog, ki so vezane na določen kraj oziroma območje (glej tudi obrazložitev k 9. členu predloga tega zakona).

K 2. členu

Zakon, ki ureja zasebno varovanje, dopušča možnost, da med drugim tudi državni organi za lastne potrebe vzpostavijo in organizirajo zasebno varovanje. Zaradi pomanjkanja kadra v Slovenski vojski (v nadaljnjem besedilu: Slovenska vojska ali SV) je potrebno iskati alternativne možnosti za varovanje objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo. Predpisi na področju zasebnega varovanja pod strogo določenimi pogoji dopuščajo možnost vključevanja civilnih oseb v sistem varovanja objektov. Uporaba civilnih oseb, zaposlenih v SV oziroma na ministrstvu, za varovanje objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo, omogoča dodatno fleksibilnost in učinkovitost pri zagotavljanju stalne ter neprekinjene naloge varovanja ljudi in premoženja kot tudi učinkovitejše opravljanje drugih vojaških nalog. Gre za prispevek k okrepitvi javne varnosti. Ta ukrep zagotavlja razbremenitev tistih vojaških oseb, ki te naloge sedaj opravljajo, vendar pa razmere v družbi kot tudi izvajanje osnovnih oziroma primarnih nalog vojaških oseb po 37. členu Zakona o obrambi zahteva določeno preusmeritev vojaških oseb v izvajanje primarnih nalog. Določene objekte in okoliše, ki so posebnega pomena za obrambo, bodo kljub tej določbi še vedno varovale vojaške

osebe. K reorganizaciji izvajanja nalog varovanja so pristopile tudi druge vojske zavezniških držav (tako Nato kot EU). S tem pa se jih bo lahko prednostno preusmerilo v izvajanje ključnih dejavnosti, kot je usposabljanje za oborožen boj in druge oblike vojaške obrambe.

K 3. členu

Spremembe tega člena so prilagojene ureditvi pripravništva vojaških oseb v naslednjem členu (spremenjen 50. člen Zakona o službi v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 68/07, 58/08 – ZSPJS-I, 121/21 in 40/23; v nadaljnjem besedilu: Zakon o službi v Slovenski vojski ali ZSSloV)).

K 4. členu

S predlaganim novim tretjim odstavkom 50. člena Zakona o službi v Slovenski vojski se ureja pripravništvo vojaških oseb, ki prvič sklenejo delovno razmerje. Zaradi specifičnosti vojaškega dela imajo vojaške osebe drugačen način uvajanja v delo, ki je prilagojen posebnostim nalog in odgovornosti, ki jih opravljajo. Poklicno opravljanje vojaške službe ter delo v Slovenski vojski in z njim povezano strokovno usposabljanje, ki je potrebno za opravljanje dela na posameznih formacijskih dolžnostih, zahteva, da se trajanje pripravništva, način, potek in program pripravništva za pripadnike Slovenske vojske uredi glede na specifiko delovanja Slovenske vojske. S predlagano določbo se sledi namenu instituta pripravništva, in sicer da se, kdor prvič sklene pogodbo o zaposlitvi za poklicno delo v Slovenski vojski kot kandidat za vojaka, podčastnika, častnika ali vojaškega uslužbenca, usposobi za samostojno opravljanje dela, zato je namera, da se bo pripravništvo izvajalo po programih vojaškega strokovnega izobraževanja in usposabljanja, ki so pogoj za poklicno delo v Slovenski vojski.

Za razliko od javnega izobraževalnega sistema, kjer se pridobivajo splošna znanja in veščine, vojaške osebe potrebujejo specifična vojaška znanja in spretnosti, ki jih ni mogoče pridobiti v okviru običajnega izobraževalnega sistema. Zato je nujno, da se vojaške osebe usposabljujejo v okviru predpisanega vojaškega izobraževanja, ki omogoča pridobitev teh ključnih veščin, potrebnih za samostojno opravljanje nalog v vojaškem okolju.

V pripravništvo se tako všteva čas temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja (v nadaljevanju: TVSU v trajanju 3 mesecev za vse kategorije vojaških oseb, in sicer kandidat za vojaka, podčastnika, častnika in vojaškega uslužbenca). V nadaljevanju pa mora kandidat za vojaka opraviti še osnovno vojaško strokovno usposabljanje za vojaka v trajanju najmanj enega tedna, kandidat za podčastnika Šolo za podčastnike v trajanju šest mesecev, kandidat za častnike Šolo za častnike v trajanju najmanj 12 mesecev ter kandidat za vojaškega uslužbenca osnovno usposabljanje za delo v vojski najmanj dva meseca.

Čeprav vojaške osebe še niso popolnoma usposobljene za samostojno opravljanje nalog, njihovo vključevanje v vojaški sistem izobraževanja in usposabljanja pomeni izvajanje temeljne zakonske naloge iz 37. člena ZObr - izvajanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja za oborožen boj in druge oblike vojaške obrambe. Že v tej začetni fazi predpisanega vojaškega izobraževanja in usposabljanja opravljajo naloge, ki prispevajo k operativni pripravljenosti SV. V tem času vojaške osebe ne opravljajo samo nalog v okviru teoretičnega usposabljanja, temveč sodelujejo pri praktičnih dejavnostih, ki vključujejo tako preverjanje fizične pripravljenosti in vzdržljivosti v vseh vremenskih ter geografskih pogojih, kot tudi v raznovrstnih scenarijih, kjer se preigravajo različne veščine, ki so ključne za njihovo nadaljnjo vojaško usposobljenost. Ti scenariji vključujejo naloge, kot so preživetje v ekstremnih pogojih, izmikanje nasprotniku, izvajanje taktičnih premikov, ipd. Gre za simulacijo razmer, ki so del vsakdana vsake vojaške osebe in predstavljajo njihovo temeljno nalogo. Preko tovrstnih izobraževanj in usposabljanj, čeprav gre v konkretnem primeru za začetno usposabljanje, se krepi njihova sposobnost hitrega odzivanja in učinkovitega delovanja v zahtevnih razmerah, kar zagotavlja njihovo usposobljenost za naloge, ki jih bodo opravljali v prihodnosti. Slednje je eden izmed pomembnih dejavnikov za operativno pripravljenost SV.

Z novim četrtem odstavkom tega člena se določa pravna podlaga za prevzem pogodbenih obveznosti, ki jih ima posameznik iz pogodbe o štipendiranju z drugim delodajalcem oziroma drugim štipenditorjem štipendistu, ki se zaveže, da bo po končanem šolanju pod pogoji iz tega zakona sklenil pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske oziroma z ministrstvom sklenil pogodbo o službi v rezervni sestavi vojske. Gre za dodaten ukrep za pridobivanje novih kadrov v Slovensko vojsko. Gre za nujno ukrepanje s ciljem izboljšanja kadrovske strukture Slovenske vojske. S tem se razširja možnost pridobivanja predvsem ozko specializiranega oziroma deficitarnega kadra za popolnjevanje stalne in tudi pogodbene rezervne sestave Slovenske vojske s pomočjo štipendiranja. Poleg dosedanjih obstoječih možnosti štipendiranja, se tako z novim četrtem odstavkom tega člena opredeljuje tudi pravna podlaga, ki omogoča, da ministrstvo lahko prevzame obveznosti iz pogodbe o štipendiranju, ki jo je imel štipendist z dotodanjim štipenditorjem, v kolikor se štipendist zaveže, da se bo po končanem šolanju zaposlil v Slovenski vojski oziroma bo sklenil pogodbo o službi v rezervni sestavi vojske. V primeru sklenitve nove pogodbe o štipendiranju ministrstvo štipendistu podeli štipendijo pod pogoji iz tega člena, pri čemer se k dobi štipendiranja, ki je osnova za zavezo štipendista, prišteje tudi čas štipendiranja iz prevzete pogodbene obveznosti. V primeru že sklenjene pogodbe o zaposlitvi po končanem štipendiranju se kot osnova za zavezo štipendista, upoštevajo že opravljene obveznosti štipendista iz prevzete pogodbe o štipendiranju, pri čemer mora štipendist skleniti pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske za toliko časa kot je bilo prevzetih izplačanih mesečnih štipendij oziroma skleniti z ministrstvom pogodbo o službi v rezervni sestavi Slovenske vojske v skladu z drugim odstavkom tega člena (tj. za najmanj 5 let oziroma najmanj za čas štipendiranja). Višina štipendije za zaposlitev v Slovenski vojski se trenutno giblje med 313 in 475 evrov za dijake in 401 in 688 evrov za študente. Višina štipendije je odvisna od letnika vpisa in povprečne ocene. Glede na razpoložljive podatke pa po drugi strani znaša povprečna višina kadrovske štipendije za študente v Republiki Sloveniji med 300 in 400 evrov mesečno in je v povprečju višja kot državna ali Zoisova štipendija.

K 5. členu

Izobražen in usposobljen kader, še zlasti z kompetencami in izkušnjami, je danes ena izmed ključnih konkurenčnih prednosti delodajalcev za doseganje pozitivnih poslovnih in ekonomskih učinkov, zato se, glede na izzive trga dela, z novim 50.a členom določa pravna podlaga za možen prevzem pogodbenih obveznosti, ki jih ima posameznik iz naslova pogodbe o izobraževanju ali usposabljanju z drugim delodajalcem v primeru, da kandidat za poklicno delo v Slovenski vojski sklene pogodbo o zaposlitvi oziroma kandidat sklene pogodbo za opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske ter se zaveže pod pogoji tega zakona oziroma predpisov, ki urejajo opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske. Vlaganje v izobraževanje in usposabljanje posameznika je tako za vsakega delodajalca nujen, strošek pa je seveda odvisen zahtevnosti in trajanja. Pri prevzemu pogodbenih obveznosti iz naslova izobraževanja ali usposabljanje je treba slediti predvsem cilju izboljšanja kadrovske strukture Slovenske vojske ter nujnosti takega ukrepa z vidika pridobivanja kadra, saj se s tem mehanizmom razširja možnost pridobivanja specializiranega oziroma deficitarnega kadra ter posledično zagotavlja razvoj različnih strokovnih (funkcijskih) področij kot so zdravstvo, informatika, inženiring) ipd, ki so ključna za razvoj Slovenske vojske.

K 6. členu

Z novim prvim odstavkom tega člena se ureja delovni čas pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe izven države v skupna ali druga poveljstva in enote ter v organe, predstavništva ali službe mednarodnih organizacij. Delovni čas pripadnikov je v takšnih primerih neposredno vezan na organizacijo in delovanje poveljstev, enot, organov predstavništva ali služb mednarodnih organizacij, v okviru katerih opravljajo vojaško službo izven države, in je zato lahko enakomerno oziroma neenakomerno razporejen. Skupno sodelovanje, povezovanje in delovanje pripadnikov glede na odrejeno rutino dela v mednarodnem okolju je zato ključen pogoj za povezljivo in učinkovito opravljanje nalog in izvajanje njihovega poslanstva.

Dosedanji šesti odstavek tega člena je bilo treba črtati, saj je vsebina o zagotavljanju dnevnega počitka na mednarodni operaciji oziroma misiji na novo urejena v novem četrtem odstavku novega 53.a člena ZSSloV. Mednarodne operacije in misije so ena izmed tistih dejavnosti, ki jo lahko izključimo iz uporabe Direktive Evropskega parlamenta in sveta 2003/88/ES z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih delovnega časa (več o tem pojasnjeno v obrazložitvi k 7. členu tega zakona). Delovni čas pripadnikov na mednarodni operaciji oziroma misiji je odvisen od vrste, namena in obsega dela ter službenih potreb. Za ta delovni čas določbe predpisov in kolektivnih pogodb, ki urejajo pravico do odklopa, oskrbovalskega in očetovskega dopusta ter časovne omejitve dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, upoštevanje odmora, dnevnega ali tedenskega počitka in dela preko polnega delovnega časa, vključno s pridobitvijo soglasja za prerazporeditev delovnega časa, odrejanjem dela preko polnega delovnega časa in opravljanjem nočnega dela zaradi varstva nekaterih kategorij delavcev v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, ne veljajo. O razporeditvi delovnega časa odloča nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote oziroma poveljnik začasne skupine ali enote. Na mednarodni operaciji in misiji nadrejeni poveljnik odredi premor z namenom, da ohrani vzdržljivost in zagotovi nadaljnjo delovno sposobnost pripadnika v obsegu, kot to dopuščajo razmere in službene potrebe in je nujen za zagotovitev varnosti in zdravja pripadnika. Tedenski počitek pripadnikov na mednarodnih operacijah in misijah pa je že urejen v četrtem in petem odstavku veljavnega 53. člena ZSSloV.

K 7. členu (nov 53.a člen)

Za pripadnike Slovenske vojske je treba pri opravljanju nalog v povišani pripravljenosti, v izrednem stanju, v vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka drugače urediti določene pravice in obveznosti iz delovnega razmerja, zlasti pa organizacijo delovnega časa, odmorov in počitkov, položaj varovanih oseb pa po splošnih predpisih. Enako velja tudi pri opravljanju nalog v okviru začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka (v nadaljnjem besedilu: posebne dejavnosti). Predlagana rešitev je skladna z Direktivo Evropskega parlamenta in sveta 2003/88/ES z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih delovnega časa, ki se v uvodnem delu sklicuje na Direktivo sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav za varnost in zdravje delavcev pri delu ter glede na relevantno sodno prakso sodišča Evropske unije in nacionalnih sodišč. Iz drugega odstavka 2. člena slednje Direktive izhaja, da se ta ne uporablja tam, kjer ji posebne značilnosti nekaterih posebnih dejavnosti javnih služb, kakršne so med drugim tudi oborožene sile neizogibno nasprotujejo. Takšno odstopanje od uporabe direktive je med drugim dopustno, ko gre za opravljanje del in nalog, doma ali v tujini, katerih resnost in obseg zahteva sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti, katerih izvedba bi bila lahko ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, ki so določena v zadevni direktivi.

Sodišče EU je v sodbi C-742/19 opredelilo kriterije, skladno s katerimi se lahko posamezne dejavnosti, ki jih izvajajo oborožene sile, izključijo iz uporabe navedene direktive, in sicer:

- kadar ta dejavnost poteka v okviru začetnega usposabljanja te osebe (posebej je omenjeno npr. obvezno služenje vojaškega roka) operativnega urjenja ali vojaške operacije v pravem pomenu besede,
- kadar pomeni tako posebno dejavnost, da zanjo sistem rotacije zaposlenih, ki bi omogočal zagotoviti spoštovanje zahtev navedene direktive, ni primeren,
- kadar je glede na vse upoštevne okoliščine razvidno, da se ta dejavnost opravlja v okviru izrednih dogodkov, katerih resnost in obseg zahtevata sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti ter katerih dobra izvedba bi bila ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, določena z navedeno direktivo,
- kadar bi se uporaba navedene direktive za tako dejavnost z naložitvijo dolžnosti zadevnim organom, da uvedejo sistem rotacije ali načrtovanja delovnega časa, lahko izvedla le v škodo

dobre izvedbe vojaških operacij v pravem pomenu besede.

Povišana pripravljenost v miru se v skladu z Zakonom o službi v Slovenski vojski uvede s pisnim ukazom načelnika Generalštaba SV, izredno ali vojno stanje pa razglasi Državni zbor Republike Slovenije. Skladno z 9. točko prvega odstavka 3. člena Zakona o službi je povišana pripravljenost potrebno ali zahtevano stanje v poveljstvu, enoti ali zavodu v miru, med izvajanjem nalog Slovenske vojske zunaj države, med pripravljenostjo ali izvajanjem nalog kolektivne obrambe v skladu z načrti v okviru zavezništva ter v izrednem ali vojnem stanju, ki izraža sposobnost, da poveljstvo, enota ali zavod v skladu z načrti uporabe organizirano in pravočasno začne izvajati zaukazano delovanje, ne glede na razmere, kraj ali nasprotnika. Za povišano pripravljenost se šteje tudi čas po sprejemu odločitve, da se napoti na izvrševanje nalog določena enota, ki je dana na razpolago za uporabo v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva oziroma v skladu z drugimi mednarodnimi pogodбами, v obdobju šestih mesecev ali krajšem obdobju pred opravljanjem vojaške službe izven države. Povišana pripravljenost poveljstev, enot in zavodov izraža zlasti njihovo večjo bojno pripravljenost in se šteje za najpomembnejšo nalogo Slovenske vojske.

Delovni čas v povišani pripravljenosti, v izrednem stanju, v vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka predstavlja izjemo od delovnega časa določenega v ZObr in ZDR-1. ZSSloV lahko ureja vprašanja v zvezi z vojaško službo ali delom v SV, ki z Zakonom o obrambi niso urejena. S tem členom se ureja delovni čas v povišani pripravljenosti, v izrednem in vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka. Delovni čas pripadnikov pri navedenih aktivnostih je lahko enakomerno ali neenakomerno razporejen ne glede na določbe predpisov in kolektivnih pogodb o pravici do odklopa, oskrbovalskega in očetovskega dopusta, časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, odmora, dnevnega ali tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa. Gre za opravljanje del in nalog, katerih resnost in obseg zahteva sprejetje ukrepov, ki so nujni za zaščito življenja, zdravja in varnosti skupnosti, tudi mednarodne ter katerih izvedba bi bila lahko ogrožena, če bi bilo treba upoštevati vsa pravila, ki so določena v zadevni direktivi. O razporeditvi delovnega časa med opravljanjem vojaške službe v povišani pripravljenosti, v izrednem in vojnem stanju ter pri opravljanju vseh drugih dejavnosti iz tega člena odloča nadrejeni poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote oziroma poveljnik začasne skupine ali enote, ki je napotena izven države.

Predlagana ureditev iz 53.a člena je povezana tudi z namenom ureditve iz 64. člena ZSSloV, in sicer v zvezi z urejanjem posebnega položaja vojaške osebe oziroma njenih pravic v času povišane pripravljenosti, v izrednem in vojnem stanju. Če namreč vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med povišano pripravljenostjo, med opravljanjem vojaške službe izven države, med izrednim ali vojnim stanjem, je določeno, da odpovedni rok začne teči z dnem, ko preneha veljati povišana pripravljenost oziroma je odpravljeno stanje, ki se po tem zakonu šteje za povišano pripravljenost oziroma, ko se oseba vrne v kraj bivanja oziroma z dnem, ko je odpravljeno izredno ali vojno stanje. Navedeno odstopa od teka odpovednega roka v običajni pripravljenosti SV. Zaradi pomena stanja povišane pripravljenosti, izrednega in vojnega stanja, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka morajo veljati določene omejitve pravic delavcev, posledično mora biti drugače od splošne zakonodaje urejen tudi delovni čas. Upoštevajoč navedeno je treba v času opravljanja navedenih aktivnosti omejiti tudi pravice varovanih kategorij delavcev po splošnih predpisih. S tem se prepreči možnost, da bi se pripadniki SV izognili opravljanju vojaške službe v izrednem in vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka, ko je opravljanje vojaške službe povezano tudi z večjimi nevarnostmi oziroma tveganji. Delovni čas se lahko v navedenih primerih uredi drugače, kot to velja po splošnih predpisih, prav tako tudi ne veljajo omejitve in prepovedi glede kraja opravljanja dela (208. člen ZDR-1) ter odrejanja delovnega časa, vključno s prerazporejanjem delovnega časa, odrejanjem dela preko polnega delovnega časa ter opravljanjem nočnega dela zaradi varstva različnih kategorij delavcev po splošnih

predpisih.

Za ta čas določbe drugih zakonov, predpisov in kolektivnih pogodb, ki urejajo pravico do odklopa, oskrbovalski dopust, očetovski dopust, časovne omejitve dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, upoštevanje odmora, dnevnega ali tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa, ne veljajo. Tako se lahko odredi delo v prerazporejenem delovnem času, delo preko polnega delovnega časa in nočno delo ter opravljanje dela v drugem kraju (npr. napotitev na opravljanje vojaške službe izven države) za pripadnike, ki negujejo otroka do treh let starosti (prvi odstavek 185. člen ZDR-1) in starejše pripadnike (199. člen ZDR-1).

Nujnost izvzeta posameznih vojaških dejavnosti od uporabe evropske direktive, ki ureja organizacijo delovnega časa (Direktiva 2003/88/ES) izhaja iz posebne narave dela v vojski, ki pogostokrat vključuje delo v nevarnih okoljih in v podaljšanem delovnem času, ne glede na vremenske, reliefne ali kakršnekoli druge neugodne razmere. Vsi navedeni dejavniki predstavljajo visoko tveganje za poškodbe ali zdravstvene težave ter izpostavljenost različnim nevarnostim, kot so nesreče, vplivi okolja, dolgotrajne fizične in psihične obremenitve, ipd. Vse navedeno se lahko negativno odrazi na varnost in zdravje vojaških oseb SV. Eden izmed pomembnih mehanizmov, ki kompenzira nevarnosti in tveganja pri izvajanju vojaške dejavnosti kot takšne, je institut obveznega dodatnega poklicnega zavarovanja (poklicno zavarovanje). V prvem odstavku 60. člena ZSSloV je določeno, da morajo vojaške osebe opravljati z ZObr in s ZSSloV določene naloge, ki so povezane z večjo nevarnostjo za varnost, zdravje ali življenje, in ki jih zaradi posebnih obremenitev ni mogoče opravljati po določeni starosti. Vojaške osebe, ki takšne naloge opravljajo se, skladno z 60. členom ZSSloV, obvezno dodatno pokojninsko zavarujejo. Poklicno zavarovanje je zato ključno, saj vojaškim osebam zagotavlja primerno raven finančne oziroma socialne varnosti zaradi opravljanja tveganega (vojaškega) dela.

V drugem odstavku je urejen delovni čas v primerih iz prvega odstavka, razen v izrednem in vojnem stanju ter v primeru opravljanja začetnega vojaškega usposabljanja. Ta je lahko prerazporejen na 12 ur na dan in 56 ur na teden. V slednjem primeru se upošteva poln delovni čas (8 ur na dan in 40 ur na teden) kot povprečna delovna obveznost v obdobju šestih mesecev. Če opravljeno delo v tako določenem delovnem času presega dnevno in tedensko delovno obveznost, se razlika šteje kot delo preko polnega delovnega časa. V izhodišču je tako določena 56 urna tedenska delovna obveznost, kolikor lahko traja neenakomerna oziroma začasna razporeditev delovnega časa, skladno z določilom 97.b člena ZObr. Hkrati pa je upoštevano tudi določilo četrtega odstavka 96. člena ZObr, da se opravljeno delo nad tedensko delovno obveznostjo šteje kot nadurno delo. S to razliko, da pri opravljanju dejavnosti po prvem odstavku tega člena, pri katerih, že po naravi stvari, ni mogoče načrtovati delovnega časa oziroma zagotavljati rotacije kadrov, ne more veljati tedenska oziroma mesečna ali letna omejitev nadurnega dela (o delovnem času na mednarodnih operacijah in misijah pa v obrazložitvi k 5. in 6. (53. a) členu)).

V tretjem odstavku je določeno, da lahko poveljnik bataljona, njemu enake ali višje enote oziroma poveljnik začasne skupine ali enote pripadnikom v primeru iz prvega odstavka tega člena odredi pripravljenost za delo na določenem kraju oziroma bivanje.

V četrtem odstavku je zaradi zagotavljanja varnosti in zdravja pripadnikom zaradi opravljanja nalog iz prvega odstavka tega člena določena obveznost nadrejenega, da jim zagotovi premor, kot to dopuščajo razmere in službene potrebe, in sicer zaradi ohranitve njihove vzdržljivosti in nadaljnje delovne sposobnosti (regeneracija).

V petem in šestem odstavku je za delovanje v izrednem in vojnem stanju ter v času izvrševanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami, na mednarodnih operacijah ter misijah določeno, da se ne uporabljata drugi in tretji odstavek tega člena. S tem je upoštevano določilo četrtega odstavka 98.c člena ZObr, ki določa, da vlada določi plačo pripadnikov v izrednem in vojnem stanju brez dodatkov za posebne pogoje dela in da pripadniku za

delo izven države pripada plača z dodatki po osnovah in merilih, ki jih predpiše vlada.

V sedmem odstavku je opredeljena višina nadomestila plače v času opravljanja začetnega vojaškega usposabljanja in pripravništva, Slednje je povezano s predlogom novega tretjega odstavka 50. člena tega zakona (podrobneje pojasnjeno v obrazložitvi navedenega člena). Nadomestilo plače je v predlaganem členu določeno v višini 100% osnove, ki je določena skladno z določilom 137. člena ZDR-1. Pripadniki v času opravljanja začetnega usposabljanja že po naravi stvari ne opravljajo dela, saj v tem času vojaki, vojaški uslužbenci, podčastniki in častniki opravljajo obvezno (predpisano z Zakonom o obrambi) usposabljanje za samostojno opravljanje formacijskih dolžnosti. Skladno z določilom drugega odstavka 137. člena ZDR-1 je delodajalec dolžan izplačati nadomestilo plače med drugim tudi v primeru odsotnosti z dela zaradi izobraževanja (usposabljanja) delavca. Ker pa je namen začetnega usposabljanja v spoznavanju delovanja SV v najtežjih razmerah in okoliščinah, kot bi veljale v izrednem in vojnem stanju oziroma zlasti pri obrambi države, pa je lahko delovni čas daljši kot sicer, ko bi se opravljajo zgolj redno delo, in sicer je zamejeno na največ 20 ur. To zlasti velja za tiste vrste aktivnosti na začetnem usposabljanju, ki se izvajajo v terenskih razmerah dela, kjer se čisto na praktični ravni preverjajo psihofizične sposobnosti vojaških oseb, njihove spretnosti, vzdržljivost in sposobnosti za opravljanje najzahtevnejših (tudi nevarnih) nalog vojaške službe. Preostali čas (izven delovnega časa) vojaških oseb na aktivnostih v času začetnega usposabljanja pa se šteje kot bivanje na določenem kraju, ki se ne šteje v delovni čas in je vrednoteno v višini 60%.

Izjeme od zapsanega so kategorije, ki jih predlog zakona posebej našteva v osmem odstavku in primeri, ki skladno z ZDR-1 uživajo absolutno zaščito ter določene dodatne kategorije delavcev:

- če sta oba starša pripadnika SV in sta razporejena v poveljstvo ali enoto, ki je v povišani pripravljenosti oziroma opravlja naloge v izrednem in vojnem stanju, lahko eden izmed njiju v času odrejene povišane pripravljenosti, v izrednem in vojnem stanju uveljavlja pravico zaradi vzgoje in varstva otroka, ki še ni dopolnil 15 let starosti,
- če gre za starša samohranilca, ki živi sam z otrokom, ki še ni dopolnil 15 let,
- če gre za starša, ki neguje in varuje hudo bolnega otroka ali otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, v skladu s predpisi, ki urejajo družinske prejemke.

K 7. členu (nov 53.b člen)

V tej določbi se ureja posebnosti odrejanja dela v primeru izmenskega dela. Izmensko delo je urejeno v 97.b členu Zakona o obrambi. Za delo v izmenah se šteje delo, ki se izmenoma opravlja v dopoldanskem, popoldanskem in nočnem času. Za delo v izmenah se šteje tudi delo v turnusu, ko se delo opravlja po razporedu 12 ur, sledi pa mu 24 ali 48 ur počitka in delo po posebnem razporedu, ko se delo opravlja dopoldne, popoldne in v nočnem času, vendar ne v enakomernem zaporedju. Na podlagi splošnih predpisov mora predstojnik pred začetkom vsakega koledarskega leta določiti letni razpored delovnega časa (delovni koledar) in o tem obvestiti pripadnike in reprezentativne sindikate pri ministrstvu. Ker pa v praksi prihaja do sprememb letnega razporeda (bolniški staleži, odpovedi pogodbe o zaposlitvi, upokojitve, idr.), se mora pripadnika seznaniti o spremembi razporeda dela najmanj sedem dni vnaprej, da si lahko organizira svoj prosti čas in družinsko življenje. V primeru nepredvidenih dogodkov je lahko ta čas krajši in to manj kot 48 ur pred nastopom dela. V tem primeru se šteje, da je pripadniku odrejeno delo po posebnem razporedu in mu pripada dodatek, kot je opredeljeno v petem do osmem odstavku 22. člena Kolektivne pogodbe za javni sektor (Uradni list RS, št. 99/24) Pripadnik je upravičen do dodatka po njegovem četrtem odstavku, vendar mu v tem primeru ne pripada dodatek za izmensko delo in za delo v deljenem delovnem času.

Delo, ki presega polni delovni čas referenčnega obdobja t.j. šest mesecev, se upošteva kot delo preko polnega delovnega časa.

K 7. členu (nov 53.c člen)

Posebnosti opravljanja dela v izmenah kot stalni obliki dela ima posledice tudi na odmero in izrabo letnega dopusta. Letni dopust se v primeru izmenskega dela preračuna tako, da se končno število dni letnega dopusta, določeno po kriterijih v 97g. členu Zakona o obrambi, pomnoži z osem in deli z dvanajst, s čimer se dobi število izmen. Z osem se pomnoži, ker so kriteriji za odmero dopusta narejeni na delovno obremenitev javnih uslužbencev na obrambnem področju, ki delo opravljajo osem ur. S tem dobimo urno postavko letnega dopusta. Ker pa je delovna obveznost v izmenskem delu 12 urna, ta zmnožek delimo z 12 in tako dobimo dejanske izmene. V primeru, ko se izračun dopusta v izmenah ne izide v celo število, se najmanj polovica izmene zaokroži navzgor. Kot dovoljeno je takšen preračun določitve in izrabe letnega dopusta določila sodna praksa v sodbi VSRS VIII Ips 173/2013, z dne 14. 1. 2014.

Pri izrabi letnega dopusta se kot dan letnega dopusta šteje vsak delovni dan, ki je po razporeditvi dela v izmeni za posameznega pripadnika določen kot delovni dan. Na podlagi takšnega izračuna oziroma odmere ter izrabe letnega dopusta ne prihaja do diskriminacije pripadnikov, ki opravljajo delo na tak način, saj nadomestilo za dan koriščenja letnega dopusta znaša toliko ur, kolikor znaša delavčeva delovna obveznost na ta dan. Poleg tega se na tak način izenačuje dolžina dejanske odsotnosti z dela, zaradi različno dolgih delovnih tednikov (glej Zakon o delovnih razmerjih s komentarjem, GV Založba, str. 909 in 917).

Pripadnik ima pravico do plačila nadomestila plače za toliko ur praznikov in dela prostih dni, kot izhaja iz letnega koledarja delovne obveznosti za posamezno koledarsko leto za zaposlene, ki imajo enakomerno razporejen delovni čas za 40-urni delovni teden od ponedeljka do petka. Kot praznik in dela prost dan se šteje dan, ki je določen v Zakonu o praznikih in dela prostih dneh v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo s premembami in dopolnitvami). V kolikor delodajalec pripadniku ne more zagotoviti izrabe ur praznikov in dela prostih dni, se pripadniku izplačajo neizrabljene ure za praznike pri obračunu plače za mesec december. Podobno rešitev ima tudi Kolektivna pogodba za dejavnost zdravstva in socialnega varstva (32.b člen).

K 7. členu (nov 53.č člen)

Z novim 53.č členom zakona se ureja delovni čas med stražo in varovanjem objektov in drugih okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo. Predlaga se skrajšanje obdobja neprekinjenega opravljanja straže, in sicer z dosedanjih sedem dni (97.č člen ZObr) na največ štiri dni, z namenom zagotovitve večje varnosti in boljše zaščite vojaških oseb, ki opravljajo te naloge. Vse ure med opravljanjem navedenih nalog se štejejo v delovni čas, pri čemer je (dejansko) opravljanje dela omejeno na največ 12 ur dnevno in časom, potreben za prevzem in predajo nalog, razen v primeru izrednega dogodka ali zaradi dokončanja začete naloge, kar bi se štelo kot delo preko polnega delovnega časa. Preostali čas, ko ne opravljajo dejanskega dela, pa se šteje kot pripravljenost za delo na delovnem mestu. Vojaške osebe imajo med stražo in varovanjem objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo pravico do prekinitve za odmor na kraju, na katerem opravljajo delo. S predlogom se zaradi zagotavljanja varnosti in zdravja ureja tudi pravico vojaških oseb do nadomestnega počitka, ki traja toliko zaporednih ur, kolikor je bil počitek skrajšan, in sicer takoj po prenehanju izvajanja nalog po tem členu. Ob upoštevanju tega bistvenega cilja mora biti vojaški osebi zagotovljen primeren čas za počitek, ki mora biti ne le učinkovit, tako da se omogoči obnova moči po utrujenosti, ki je posledica dela, ampak preventiven, tako da kar se da zmanjša nevarnost poslabšanja njene varnosti in zdravja, ki jo lahko pomeni kopičenje delovnega časa brez potrebnega počitka. V času zagotavljanja nadomestnega počitka vojaške osebe do svojega delodajalca niso zavezane z ničemer, kar bi jim onemogočalo, da se svobodno in neprekinjeno posvečajo svojim interesom, da se odpravijo učinki dela na njihovo varnost in zdravje. Torej mora nadomestni počitek neposredno slediti delovnemu času, ki naj bi ga nadomestil, da se prepreči utrujenost ali preobremenitev vojaških oseb zaradi kumuliranja zaporednih obdobji dela.

Sodišče EU je v sodbi C-428/09, Union syndicale Solidarities Isere z dne 14. 10. 2010, poudarilo, da zahteve iz člena 3 Direktive 2003/88/ES sestavljajo pravila prava socialne varnosti Unije, ki so

posebnega pomena in do katerih mora biti upravičen vsak delavec v smislu minimalnih zahtev, ki so potrebne za zagotavljanje njegove varnosti in zdravja (tč. 36). Delavcu mora biti zagotovljen primeren čas za počitek, ki mora biti dejanski, tako da delavec lahko obnovi moči zaradi utrujenosti, ki je posledica dela, in tudi preventiven, tako da čim bolj zmanjša nevarnost poslabšanja varnosti in zdravja delavcev, ki lahko nastane v daljšem obdobju brez počitka (tč. 37). Za zagotovitev varnosti in učinkovite zaščite zdravja delavcev je torej treba praviloma predvideti redno izmenjavo delovnega časa in časa počitka (tč. 51). Kar zadeva čas dodelitve enakovrednega nadomestnega počitka, je Sodišče EU pojasnilo to obveznost v zvezi z dnevnim počitkom, saj je navedlo, da mora dnevni počitek neposredno slediti delovnemu času, posledice katerega naj bi izničil, saj morajo biti ure počitka »ne le zaporedne, ampak morajo tudi neposredno slediti delovnemu času. V skladu s tem velja, da je za zagotovitev učinkovite zaščite varnosti in zdravja delavcev torej treba praviloma predvideti redno izmenjavo delovnega časa in časa počitka.

K 8. členu

Z novim četrtem odstavkom tega člena se določa pravna podlaga za možen prenos pogodbenih obveznosti, ki jih ima pripadnik iz pogodbe o zaposlitvi oziroma pogodbe o izobraževanju, na pogodbeno opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske oziroma če gre za bivšega pripadnika, se obveznost iz navedenega naslova lahko prenese tudi v primeru njegove ponovne zaposlitve. Gre za dodaten ukrep, s katerim se bo omogočilo zadrževanje kadrov in posledično tudi na tak način omejilo zmanjševanje kadrovske sestave Slovenske vojske. Pripadnikom, ki že imajo opravljeno temeljno in osnovno vojaško strokovno usposabljanje ter imajo tudi že ustrezno vojaško evidenčno dolžnost glede na formacijske potrebe enot Slovenske vojske, se pod določenimi pogoji omogoča prenos pogodbenih obveznosti iz delovnega razmerja na pogodbeno službo v rezervni sestavi vojske. Interes je, da se ustrezno usposobljene in izurjene pripadnike tudi po prenehanju zaposlitve zadrži v strukturi Slovenske vojske, bodisi kot pripadnika pogodbene rezerve bodisi kot pripadnika SV v primeru ponovne zaposlitve. Prenos pogodbenih obveznosti je mogoč, v kolikor vojaška oseba sklene pogodbo o opravljanju vojaške službe najmanj za dvakratno obdobje časa, ko bi po pogodbi o izobraževanju še morala ostati v delovnem razmerju oziroma (velja samo za pripadnika pogodbene rezerve) za obdobje, ko je pogodbo o opravljanju vojaške službe v rezervni sestavi še mogoče skleniti zaradi starostne omejitve, vendar ne manj kot za tri leta (vojaki do konca koledarskega leta v katerem dopolnijo 60 let, podčastniki, častniki in vojaški uslužbenci do konca koledarskega leta v katerem dopolnijo 65 let). V primeru ponovne zaposlitve bivšega pripadnika pa bi veljale zaveze, ki so že sedaj opredeljene v tretjem odstavku 57. člena veljavnega Zakona o službi.

Z novimi petim do sedmim odstavkom tega člena se zagotavlja ohranitev vezi med pripadnikom in njegovimi ožjimi družinskimi člani, kljub njegovi daljši odsotnosti v tujini zaradi izpolnjevanja službenih obveznosti. Redni obiski družine omogočajo ohranjanje čustvenih in družinskih povezav, kar je še posebej pomembno v času, v katerem pripadnik izvršuje obveznosti, ki so ključne za pridobivanje vojaško strokovnega znanja in usposabljanja. S tem se ne le podpira povezljivost družinskega življenja, temveč se pripomore tudi k razvoju vojaške stroke v SV. Temelj za doseg slednjega cilja pa je stalno izobraževanje in izpopolnjevanje pripadnikov, tudi v mednarodnem okolju v tujini, kar pozitivno vpliva na povezljivost s partnerji v zavezništvu.

Pripadniku, ki je na vojaškem izobraževanju in usposabljanju v tujini več kot tri mesece, ministrstvo krije stroške prevoza za obisk družine, in sicer vsake tri mesece. Karto za prevoz lahko pripadnik koristi med trajanjem vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Če zaradi intenzivnosti programa vojaškega izobraževanja in usposabljanja obisk družine ni mogoč, lahko ministrstvo na podlagi vloge pripadnika krije stroške prevoza in nastanitve za obisk v tujini njegovim ožjim družinskim članom (peti odstavek).

Pripadnik, ki se udeležuje vojaškega izobraževanja in usposabljanja v tujini na daljavo, je upravičen do kritja stroškov prevoza in nastanitve zaradi udeležbe njegovih ožjih družinskih članov na zaključni slovesnosti, ki bo potekala v tujini v skladu s programom izobraževanja (šesti odstavek).

Povračilo stroškov prevoza in nastanitve po petem in šestem odstavku se obračuna v skladu s predpisi, ki urejajo povračila stroškov za službena potovanja v tujino za javne uslužbence. Pripadnik ni upravičen do kritja stroškov iz tega odstavka, če mu ta sredstva zagotavlja institucija države, v okviru katere se izvaja vojaško izobraževanje in usposabljanje v tujini, oziroma če je do njih upravičen iz drugega naslova (sedmi odstavek).

K 9. členu

Skladno z Zakonom o obrambi kraj opravljanja dela ni bistvena sestavina pogodbe o zaposlitvi (deseti odstavek 92. člena), kar pomeni, da lokacija opravljanja dela v pogodbi o zaposlitvi ni določena ter da pripadniki Slovenske vojske redne naloge opravljajo tudi na terenu v drugih delih Republike Slovenije oziroma v tujini in ne zgolj na lokaciji njihove matične enote. Ob tem so pripadniki Slovenske vojske dolžni, zaradi potreb službe, opravljati delo v posebnih pogojih dela (96. člen ZObr), med katerimi je tako pripravljenost za delo (8. točka drugega odstavka 96. člena ZObr in 97.e člen ZObr), kot bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu (198.-201. točka Pravil službe v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 84/09; v nadaljnjem besedilu: Pravila službe v Slovenski vojski)). Bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu je poseben pogoj, ki ga lahko pripadniku odredi nadrejeni in se ne šteje v delovni čas. Odredi se lahko v primeru večdnevnega, neprekinjenega opravljanja nalog, ki so vezane na določen kraj oziroma območje. V času odrejenega bivanja pripadnik ne opravlja svojih nalog ali dolžnosti, temveč se mu v tem času zagotavlja pravica do počitka. Mora pa spoštovati ukaze nadrejenih za zagotavljanje reda, discipline in varnosti oziroma pravila hišnega reda, ki veljajo v kraju oziroma na območju opravljanja nalog. Iz sodbe Sodišča Evropske unije med drugim izhaja, da Direktiva 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa pri opredelitvi pojma delovni čas sklicuje na vsak čas, v katerem delavec dela, je na razpolago delodajalcu in opravlja svoje naloge ali dolžnosti. Nasprotno pa čas počitka pomeni vsak čas, ki ni delovni čas. Kot je to ugotovilo sodišče, samo dejstvo, da je delavcu naloženo (pre)bivanje v nastanitvenem objektu v kraju, kjer je opravljal svoje delo, ker je bilo zaradi geografskih značilnosti kraja nemogoče (ali težje), da bi se vsak dan vračal domov in dejstvo, da je šlo za lokacijo, na kateri so bile možnosti za prostočasne dejavnosti zaradi geografskih značilnosti kraja omejene, ne vpliva na delovni čas. Kraj dela je del organizacijskih odločitev delodajalca. To, da je možnost delavca, da se posveča prostočasnim dejavnostim omejena, ne pa popolnoma izključena, je povsem združljivo s počitkom. Bistvena razlika v smislu štetja delovnega časa pa bi nastala, če bi imel delavec v tem istem obdobju (ko mu je odrejeno bivanje) zavezo, da ga lahko delodajalec tudi v tem času kadarkoli uporabi za delo. V slednjem primeru bi se takšen pogoj dela štel v delovni čas.

Ker pa bivanje, kot je opredeljeno s tem zakonom, ne vključuje zaveze, da bi moral pripadnik (po ukazu nadrejenega) opraviti ali nadaljevati z delom, temveč se lahko v tem času posveča prostočasnim aktivnostim, glede na možnosti na kraju samem, ki ga ne sme zapuščati, pripadnik v tem času (v času bivanja) ni na razpolago delodajalcu in ne opravlja dela, temveč gre za čas njegovega počitka, ki se zato ne šteje v delovni čas (podobna stališča lahko zasledimo tudi v sodni praksi naših sodišč, na primer Pdp 480/2023).

Ne glede na navedeno pa posebni delovni pogoj bivanje omejuje zasebno sfero pripadnika Slovenske vojske, saj bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem kraju pomeni, da preživlja del svojega časa izven običajnega življenjskega okolja, kar lahko vpliva na njegovo osebno in družinsko življenje. Ta omejitev je potrebna zaradi narave dela v vojski, saj se naloge opravljajo tako doma kot tudi v tujini, običajno tudi na oddaljenem in težko dostopnem terenu, v daljšem časovnem obdobju (stalno in neprekinjeno), prav tako jih je treba opraviti v določenem času in so vezane na določen kraj oziroma na določeno območje, kot so vaje in usposabljanja, zagotavljanje podpore države gostiteljice, naloge na področju civilno vojaškega sodelovanja in celostne skrbi, kot so večdnevni vojaški tabori, ipd. Zaradi navedenega se pripadnikom za čas bivanja v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu priznava nadomestilo v višini 100% urne postavke zadnje objavljene povprečne mesečne bruto plače v Republiki Sloveniji, ugotovljene po uradnih statističnih podatkih, ki kompenzira dodatne prilagoditve in spremembe, ki so povezane z bivanjem na drugi odrejeni lokaciji, ki je oddaljene od lokacije njihovega zasebnega oziroma družinskega okolja.

K 10. členu

64. člen ZSSloV ureja učinkovanje odpovednega roka vojaških oseb med povišano pripravljenostjo, med opravljanjem vojaške službe izven države ter med izrednim ali vojnim stanjem, in sicer določa, da kadar vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med povišano pripravljenostjo, odpovedni rok začne teči z dnem, ko preneha veljati povišana pripravljenost oziroma je odpravljeno stanje, ki se po tem zakonu šteje za povišano pripravljenost. Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med opravljanjem vojaške službe izven države, odpovedni rok začne teči z dnem, ko se vojaška oseba vrne v kraj bivanja. Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med izrednim ali vojnim stanjem, odpovedni rok začne teči z dnem, ko je izredno ali vojno stanje odpravljeno.

S predlagano dopolnitvijo prvega stavka drugega odstavka tega člena se navedeno upošteva tudi v drugih primerih odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz prvega odstavka 53.a člena tega zakona. V navedenih primerih začne odpoved pogodbe o zaposlitvi učinkovati naslednji dan po prenehanju opravljanja tovrstnih nalog. S tem se zagotovi kontinuiteta izvajanja posebnih (ključnih) dejavnosti SV, za katere lahko uredimo odstopanja od uporabe relevantne evropske direktive, ki ureja organizacijo delovnega časa.

K 13. členu

V 89.a členu Zakona o službi v Slovenski vojski so urejene pravice nezaposlenega zakonca ali zunajzakonskega partnerja pripadnika ali partnerja iz registrirane istospolne partnerske skupnosti pripadnika, ki je na delu v tujini, in sicer se ga prostovoljno vključi v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, če z njim biva v tujini, in je bil do odhoda v tujino v delovnem razmerju, samozaposlen ali prijavljen na zavodu za zaposlovanje več kot šest mesecev (v nadaljevanju besedila: zakonec). Prostovoljna vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje se, ne glede na določbe zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, šteje kot pokojninska doba brez dokupa. Sredstva za plačilo in revalorizacijo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti se zagotovijo v proračunu. Zakonec je vključen tudi v obvezno zdravstveno zavarovanje, če ne izpolnjuje pogojev za zavarovanje iz drugega naslova.

Zakonec pripadnika, ki s pripadnikom biva v tujini, ima za čas bivanja s pripadnikom v tujini, v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, pravico do suspenza pogodbe o zaposlitvi. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi mirujejo pogodbene in druge pravice ter obveznosti iz delovnega razmerja, ki so neposredno vezane na opravljanje dela. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi delodajalec ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi, razen če so podani razlogi za izredno odpoved ali če je uveden postopek za prenehanje delodajalca.

V smislu enakosti pred zakonom je treba pravice, ki so urejene z 89a. členom ZSSloV razširiti tudi na primere, ko se pripadnik, po napotitvi delodajalca, udeležuje vojaškega izobraževanja in usposabljanja v tujini v trajanju najmanj šest mesecev, na katerih pridobiva vojaško strokovna znanja, ki so pogoj za opravljanje dela in nalog na zahtevnejših formacijskih dolžnostih (kot so različne poveljniške oziroma strokovno štabne dolžnosti) in za njegov nadaljnji vojaški karierni razvoj. Izobraževanje in usposabljanje kariernih podčastnikov in častnikov v tujini je nujno tudi zaradi večje strokovne povezljivosti in usklajenosti ravnanj znotraj zavezništva. S tem izenačimo položaj oziroma pravice pripadnikov Slovenske vojske oziroma njihovih zakoncev za čas opravljanja nalog oziroma izobraževanja ter usposabljanja v tujini, po napotitvi delodajalca.

K 14. členu

V sodni praksi Sodišča Evropske unije in nacionalnih sodišč je zavzeto jasno stališče, da se pripravljenost za delo na delovnem mestu oziroma na določenem kraju v dejavnostih vojske, ki jih ni

mogoče izključiti iz uporabe zadevnih direktiv, šteje v delovni čas. Zato je treba v duhu pravičnosti in skladno z načelom zagotovitve plačila za opravljeno delo (44. člen ZDR-1) tudi vsem drugim pripadnikom, ki jim dodatek za pripravljenost za delo, ki se šteje v delovni čas, ni bil izplačan v ustrezni višini na podlagi kakšnega drugega izvršilnega naslova, izplačati pripadajočo razliko v plači (tj. med že izplačano višino dodatka za pripravljenost, kot je bil vrednoten v prejšnjem plačnem sistemu, do višine 100% urne postavke osnovne plače). Pri tem se upošteva tudi petletni zakonski rok za zastaranje terjatev iz delovnega razmerja.

V drugem odstavku je urejeno izplačilo zakonskih zamudnih obresti. V tretjem odstavku je urejeno izplačilo razlike v plači, ki bi morebiti še ostala po realizaciji izvršljivih sodb oziroma sklenjenih poravnjav. V četrtem odstavku pa je določeno obdobje za izplačilo razlike v plači v primeru vložitve zahteve za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja oziroma tožbe zaradi plačila dodatka za pripravljenost. V petem odstavku je določen šestmesečni rok za plačilo obveznosti po tem členu, zaradi obsežnosti vseh zadev.

K 15. členu

V predlogu prvega odstavka tega člena je določeno, da mora vlada najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona z njim uskladiti Pravila službe v Slovenski vojski. V skladu z 60. členom Zakona o obrambi vlada podrobneje uredi odnose v vojaški službi, red in notranjo službo, pristojnosti in postopek za uveljavljanje disciplinske in odškodninske odgovornosti, za izrekanje varstvenih ukrepov ter druga vprašanja vojaške službe. To materijo je vlada doslej urejala s Pravili službe v Slovenski vojski, ki med drugim v poglavju o delu in notranji službi določajo tudi delovni čas pripadnikov Slovenske vojske v miru, v povišani pripravljenosti ter v času opravljanja nalog v drugi državi. Glede na sprejem novega zakona, ki v samem jedru (za delovanje v izrednem in vojnem stanju, v povišani pripravljenosti, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka – glej obrazložitev k 7. členu) ureja odstopanja od uporabe Direktive Evropskega parlamenta in sveta 2003/88/ES z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih delovnega časa, glede delovnega časa in nekaterih drugih pravic iz delovnega razmerja, dodatno pa uvaja tudi možnost internega varovanja objektov in okolij, ki so posebnega pomena za obrambo, je potrebno omenjena pravila ustrezno uskladiti z novo zakonodajo, da bo zagotovljena pravna skladnost in učinkovito delovanje Slovenske vojske v vseh varnostnih razmerah.

V drugem in tretjem odstavku pa je določeno, da se do ureditve v Zakonu o obrambi določbe 53.a, 53. b in 53.c člena tega zakona uporabljajo tudi za delavce na obrambnem področju. Drugi in tretji odstavek tega zakona v prehodnem obdobju – torej do ureditve te vsebine v Zakonu o obrambi – izenačuje delovnopравни položaj delavcev na obrambnem področju (tako pripadnikov SV kot tudi vseh drugih delavcev na obrambnem področju), ki opravljajo delo v izmenah, in sicer glede roka za seznanitev z razporedom dela, posebnega razporeda, dela preko polnega delovnega časa, odmere in izrabe letnega dopusta delovnega časa in obračuna opravljenega dela na operativnem urjenju. Določilo 96. člena Zakona o obrambi med drugim nalaga obveznost (vsem) delavcem na obrambnem področju (tako pripadnikom SV kot drugim delavcem), da so dolžni po odločitvi nadrejenega zaradi potreb službe opravljati delo v posebnih delovnih pogojih, in sicer tudi izmensko delo, delo v neenakomernem delovnem času, nočno delo, delo preko polnega delovnega časa, ipd. Izenačitev njihovega položaja (že v prehodnem obdobju) je nujna zaradi zagotavljanja enakega varstva pravic vseh zaposlenih, ne glede na to, ali gre za civilne osebe ali pripadnike SV, saj v navedenih situacijah opravljajo delo v primerljivih pogojih in okoliščinah. S tem se preprečujejo pravne nejasnosti (praznine) in omogoča dosledno izvajanje delovnopravne zakonodaje (kot na primer plačilo za delo – 44. člen ZDR-1, varne delovne razmere – 45. člen ZDR-1, ipd.).

K 16. členu

Uporaba določbe novega tretjega odstavka 50. člena tega zakona tudi za vojaške osebe, ki ob

njegovi uveljavitvi že opravljajo predpisano vojaško izobraževanje in usposabljanje, skladno z Zakonom, ki ureja obrambo države in sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, s katero so prvič vstopile v delovno razmerje. Takšna rešitev je nujna, ker zasleduje cilj enake obravnave vseh pripadnikov, saj zagotavlja, da bodo vojaške osebe v enakih situacijah (opravljanje predpisanega vojaškega izobraževanja in usposabljanja) enako obravnavane, ne glede na to, ali so prvič sklenile pogodbo o zaposlitvi pred ali po uveljavitvi tega zakona. V nasprotnem primeru bi se lahko zgodilo, da bi imeli za dve isti situaciji (tj. opravljanje predpisanega vojaškega izobraževanja in usposabljanja ob ali po uveljavitvi tega zakona) dve popolnoma različni obravnavi obdobja pripravništva vojaških oseb in s tem povezanih pravic iz dela. Takšna razlika v obravnavi vojaških oseb bi bila v nasprotju s temeljnimi načeli pravne varnosti, ki zagotavlja enakopravnost in poštenost (pravičnost) v obravnavi posameznikov (vojaških oseb) v enakih oziroma podobnih situacijah. Prehodna določba tako preprečuje diskriminatorne posledice in omogoča, da se vse vojaške osebe enako obravnavajo.

K 17. členu

Nov plačni sistem, ki je začel veljati 1. januarja 2025, naslavlja razmerja med plačami javnih uslužbencev, direktorjev in funkcionarjev ter odpravlja nesorazmerja in neskladja v osnovnih plačah med poklicnimi skupinami in znotraj njih. V določilu 96. člena ZObr so za delavce na obrambnem področju opredeljeni posebni pogoji dela, ki predstavljajo delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden in delo v manj ugodnih delovnih pogojih ali z dodatnimi obremenitvami. Med njimi je določen tudi pogoj bivanja v vojaški enoti ali zavodu oziroma na drugem določenem mestu. Slednji pogoj dela doslej še ni bil vrednoten, predstavlja pa določeno (omejeno) vrsto posega v zasebno sfero delavca. Ker ravno nov plačni sistem uveljavlja načelo pravičnega plačila za opravljeno delo oziroma za pogoje, ki jih v zvezi z opravljanjem dela postavlja delodajalec, je treba s tem v povezavi tudi veljavnost oziroma uporabo novega dodatka za bivanje, ki ga uvaja predlagana sprememba tega člena, vezati na dan učinkovanja novega plačnega sistema, tj. od 1. 1. 2025 dalje. S tem se prepreči neenakopravna obravnava pripadnikov in se jim posledično zagotavlja pravna varnost. Izplačilo se izvede najkasneje v roku treh mesecev.

K 18. členu

V drugem odstavku 96. člena Zakona o obrambi je navedeno, da se za posebne delovne pogoje šteje delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden in delo v manj ugodnih delovnih pogojih ali z dodatnimi pogoji. V 12. točki navedenega odstavka je kot posebni delovni pogoj določeno tudi bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu. Niti v 96. členu ZObr niti v katerem koli drugem delu tega zakona pa bivanje (kot posebni pogoj dela) ni pojasnjeno oziroma definirano. Tako ni jasno, kakšne zaveze nalaga pripadnikom, kakšne so omejitve, ipd. Takšna pomensko odprta in nedoločna pravna norma zmanjšuje pravno varnost in predvidljivost pravnih situacij. Nejasnosti glede pravic in obveznosti posameznikov (pripadnikov) v razmerju do delodajalca lahko vodijo do različnih interpretacij, neenake prakse in potencialnih pravnih sporov. V izogib navedenega ta zakon (prvič doslej) jasno definira bivanje kot posebni delovni pogoj (glej obrazložitev k 1. in 9. členu tega zakona), s čimer se zagotavlja enotno, predvidljivo in pravično obravnavo pripadnikov pri opravljanju vojaške službe. Zato je treba črtati 12. točko drugega odstavka 96. člena Zakona o obrambi. Ker pri tem ne gre za vsebino, za katero 124. člen Ustave Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 33/91-I, s spremembami in dopolnitvami) določa, da se sprejema s kvalificirano večino (vrsta, obseg in organizacija obrambe nedotakljivosti in celovitosti državnega ozemlja), je takšen poseg v Zakon o obrambi pravno dopusten (v podobnem primeru se je opredelilo že Ustavno sodišče Republike Slovenije – glej Odločbo, št. U-I-244/08-14 z dne 21. 1. 2010).

K 19. členu

Določa se splošni rok za začetek veljavnosti zakona.

10. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o službi v Slovenski vojski

3. člen (pomen pojmov)

(1) V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Pripadnik ali pripadnica Slovenske vojske (v nadaljnjem besedilu: pripadnik) je vojaška ali civilna oseba, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za opravljanje vojaške službe oziroma delo v Slovenski vojski, ter vojaška ali civilna oseba, ki se je zaposlila v vojski pred 14. januarjem 1995, vključno s pripadnikom rezervne sestave, kadar je vpoklican v vojaško službo.
2. Vojaška oseba je oseba, ki kot vojak ali vojakinja (v nadaljnjem besedilu: vojak), podčastnik ali podčastnica (v nadaljnjem besedilu: podčastnik), častnik ali častnica (v nadaljnjem besedilu: častnik) ter vojaški uslužbenec ali vojaška uslužbenka (v nadaljnjem besedilu: vojaški uslužbenec) poklicno opravlja vojaško službo ter vojak med služenjem vojaškega roka oziroma pripadnik rezervne sestave, kadar je vpoklican v vojaško službo.
3. Civilna oseba je oseba, ki poklicno opravlja strokovno tehnične in druge naloge v Slovenski vojski, za katere niso potrebna vojaška strokovna znanja in vojaška izobrazba.
4. Formacijska dolžnost je določena funkcionalna dolžnost v formaciji poveljstva, enote ali zavoda s predpisanimi kadrovske in drugimi pogoji za njeno opravljanje.
5. Službena pot je z zakonom in Pravili službe v Slovenski vojski (v nadaljnjem besedilu: pravila službe) urejen postopek, po katerem pripadnik posreduje nadrejenim svoje prošnje, predloge in zahteve ter ugovarja sprejetim odločitvam v zvezi z njegovim položajem, nalogami in drugimi vprašanji v zvezi z vojaško službo.
6. Razporeditev vojaške osebe je postopek, določen z Zakonom o obrambi, za kadrovske popolnjevanje formacij, ki obsega imenovanje vojaške osebe za določen ali za nedoločen čas na formacijsko dolžnost z aktom vodenja ali poveljevanja in izdajo odločbe ali drugega akta, s katerim se uredijo delovno-pravne posledice imenovanja.
7. Nadrejena ali nadrejeni (v nadaljnjem besedilu: nadrejeni) je tista vojaška oseba, ki ima pristojnost poveljevanja.
8. Podrejena ali podrejeni (v nadaljnjem besedilu: podrejeni) je tista vojaška oseba, ki je dolžna izvrševati prejeta povelja.
9. Povišana pripravljenost je potrebno ali zahtevano stanje v poveljstvu, enoti ali zavodu v miru, med izvajanjem nalog Slovenske vojske zunaj države, med pripravljenostjo ali izvajanjem nalog kolektivne obrambe v skladu z načrti v okviru zavezništva ter v izrednem ali vojnem stanju, ki izraža sposobnost, da poveljstvo, enota ali zavod v skladu z načrti uporabe organizirano in pravočasno začne izvajati zaukazano delovanje, ne glede na razmere, kraj ali nasprotnika. Za povišano pripravljenost se šteje

tudi čas po sprejemu odločitve, da se napoti na izvrševanje nalog določena enota, ki je dana na razpolago za uporabo v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva oziroma v skladu z drugimi mednarodnimi pogodbami, v obdobju šestih mesecev ali krajšem obdobju pred opravljanjem vojaške službe izven države. Povišana pripravljenost v miru se uvede s pisnim ukazom načelnika ali načelnice Generalštaba Slovenske vojske (v nadaljnjem besedilu: načelnik generalštaba). Povišana pripravljenost poveljstev, enot in zavodov izraža zlasti njihovo večjo bojno pripravljenost in se šteje za najpomembnejšo nalogo Slovenske vojske.

10. Zavezništvo je celota organizacijskih, funkcionalnih, tehničnih in drugih odnosov ter dejavnosti med podpisnicami Severnoatlantske pogodbe.

(2) V tem zakonu uporabljeni pojmi vojaška obramba, stalna sestava, rezervna sestava, vojaška služba, vojak, podčastnik, častnik, vojaški uslužbenec, vojaška disciplina, formacija, imenovanje, razporeditev na drugo formacijsko dolžnost, pravila službe, akti vodenja in poveljevanja, izredno ali vojno stanje in drugi, imajo enak pomen kot v Zakonu o obrambi.

49. člen

(pogoji za poklicno delo v vojski)

(1) Za sklenitev, trajanje in odpoved pogodbe o zaposlitvi vojaških oseb, ki poklicno opravljajo delo v Slovenski vojski, pogoje, pravice in obveznosti določata Zakon o obrambi in ta zakon.

(2) Kdor želi poklicno opravljati vojaško službo, mora izpolnjevati posebne pogoje, določene z Zakonom o obrambi.

(3) Pogoje iz prejšnjega odstavka, razen odsluženega vojaškega roka in predpisane gornje starostne meje 25 oziroma 30 let, mora izpolnjevati tudi tisti, ki želi kot civilna oseba poklicno delati v vojski. Pri zaposlitvi civilne osebe se telesna in duševna sposobnost ugotavlja glede na vrsto dela, ki ga bo civilna oseba opravljala v vojski.

(4) Civilna oseba lahko sklene pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas pod pogoji iz prejšnjega odstavka.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko v formaciji določi, da se za opravljanje določenih formacijskih dolžnosti sklene pogodba o zaposlitvi s civilnimi osebami za določen čas do desetih let, ki se lahko nato podaljšuje, praviloma za enako časovno obdobje.

(6) Ustrezna izobrazba za vojaka petega kariernega razreda je najmanj srednja poklicna izobrazba. Vojak s srednjo poklicno izobrazbo lahko po opravljenem osnovnem vojaškem usposabljanju opravlja tudi naloge na formacijskih dolžnostih vojaka, za katere se zahteva srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba.

(7) Ustrezna izobrazba za podčastnike petega kariernega razreda je najmanj srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba, za podčastnike četrtega kariernega razreda najmanj višja strokovna izobrazba, za podčastnike tretjega in drugega kariernega razreda pa najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij (7. raven).

(8) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko za podčastnike tretjega in drugega kariernega razreda določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, ki je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 6. raven, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar kriterije natančneje določi vlada.

(9) Ustrezna izobrazba za častnike do čina podpolkovnik je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij (7. raven).

(10) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko za častnike do čina podpolkovnik določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, ki je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 6. raven, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar kriterije natančneje določi vlada.

(11) Ustrezna izobrazba za častnike od čina polkovnik in višje je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij (8. raven).

(12) Ustrezna izobrazba za nižje vojaške uslužbence I. razreda je najmanj srednja poklicna izobrazba, za vojaške uslužbence od II. do V. razreda najmanj srednja splošna ali srednja strokovna izobrazba in za vojaške uslužbence od VI. do VIII. razreda najmanj višja strokovna izobrazba oziroma 6. raven, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij.

(13) Ustrezna izobrazba za višje vojaške uslužbence od IX. do XIII. razreda je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu prve stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih prve stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij (7. raven).

(14) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko za višje vojaške uslužbence od IX. do XIII. razreda določi kot pogoj najmanj višja izobrazba, pridobljena v sistemu visokošolskega izobraževanja po višješolskih programih, sprejetih pred 1. januarjem 1994, ki je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 6. raven, in ustrezno število let delovnih izkušenj, za kar kriterije natančneje določi vlada.

(15) Ustrezna izobrazba za višje vojaške uslužbence XIV. in XV. razreda je najmanj izobrazba, pridobljena po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij (8. raven).

(16) Kandidatu, ki je uspešno opravil katero izmed oblik vojaškega izobraževanja in usposabljanja oziroma posamezno fazo v skladu z drugimi ali prejšnjimi programi oziroma dotedanjimi predpisi ali odslužil vojaški rok, se prizna primerljiva oblika ali dokončana faza vojaškega Zakon o službi v Slovenski vojski (ZSSloV) Stran 10 od 27 izobraževanja in usposabljanja. Za priznanje vojaškega izobraževanja in usposabljanja se lahko predhodno odredi opravljanje manjkajočih vsebin, skladno s programom. Kriterije in postopek ugotavljanja primerljivosti predpiše minister.

(17) Kandidatu, ki sklene pogodbo o zaposlitvi za poklicno opravljanje vojaške službe, se v pripravniško dobo šteje tudi čas stažiranja v vojaških enotah med šolanjem oziroma študijem.

(18) Vojaške osebe ne morejo samostojno opravljati formacijskih dolžnosti, dokler ne opravijo predpisanega vojaškega izobraževanja in usposabljanja v skladu z Zakonom o obrambi.

(19) Vlada lahko na predlog ministra določi, da se vojaškim osebam ob prvi sklenitvi pogodbe o zaposlitvi za najmanj pet let in po vsakem končanem letu opravljanja vojaške službe v času sklenjene

pogodbe o zaposlitvi ali za popolnitev začasne enote oziroma druge sestave, zlasti za opravljanje vojaške službe zunaj države, izplača posebna denarna nagrada, ki se lahko izplača v več delih.

50. člen

(štipendisti, pripravniki in vojaško usposabljanje)

(1) Štipendist ali štipendistka (v nadaljnjem besedilu: štipendist) po končanem šolanju sklene pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske v skladu z Zakonom o obrambi za določen čas, vendar ne krajši kot je čas štipendiranja.

(2) Ministrstvo lahko razpiše in podeli štipendije tudi za pogodbeno službo v rezervni sestavi vojske. Štipendist mora po končanem šolanju skleniti z ministrstvom pogodbo o službi v rezervni sestavi vojske. Pogodba o službi v rezervni sestavi vojske se sklene za najmanj pet let oziroma najmanj za čas štipendiranja.

(3) Štipendist, ki po končanem šolanju sklene pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi vojske kot podčastnik, častnik, vojaški uslužbenec ali civilna oseba oziroma drug pripravnik, ima v času pripravništva plačo v višini 90% plače s pripadajočimi dodatki za formacijsko dolžnost, za katero opravlja pripravništvo. Štipendist, ki se zaposli v stalni sestavi vojske kot vojak, se zaposli kot kandidat za vojaka in ne opravlja pripravništva.

(4) Štipendist, ki po svoji volji pogodbo o zaposlitvi v stalni sestavi oziroma pogodbo o službi v rezervni sestavi, odpove pred iztekom roka, določenega v pogodbi, mora vrniti sorazmeren del prejemkov, prejetih med šolanjem oziroma stroškov šolanja, ki jih je pokrilo ministrstvo glede na čas opravljanja vojaške službe v stalni oziroma rezervni sestavi. Štipendist, ki pogodbe o zaposlitvi oziroma pogodbe o službi v rezervni sestavi ne sklene, mora vrniti celoten znesek prejemkov, prejetih med šolanjem oziroma stroškov šolanja, ki jih je pokrilo ministrstvo.

(5) Štipendisti in druge osebe, ki se prostovoljno usposablajo za vojaško obrambo ali druge obrambne naloge oziroma sodelujejo v drugih programih vojaškega ali obrambnega usposabljanja ali dejavnostih, ki jih organizira ministrstvo, imajo med usposabljanjem pravico nositi uniformo, oznako pripadnosti Slovenski vojski in se usposabljati za uporabo vojaške oborožitve in opreme v skladu s predpisi.

(6) Osebe iz prejšnjega odstavka morajo med usposabljanjem spoštovati programe dela, notranji red, temeljna načela vojaške discipline in predpisane varnostne ukrepe za ravnanje z vojaško oborožitvijo in opremo.

(7) Minister določi oblike in način usposabljanja štipendistov in drugih oseb za vojaško obrambo in druge obrambne naloge in izvajanje drugih dejavnosti iz petega odstavka tega člena.

(8) Minister natančneje uredi štipendiranje za delo v vojski oziroma za službo v rezervni sestavi vojske.

53. člen

(delovni čas, odmor in počitek pri opravljanju vojaške službe izven države)

(1) Delovni čas pripadnikov pri opravljanju vojaške službe izven države je lahko enakomerno ali neenakomerno razporejen ne glede na določbe predpisov, ki urejajo omejitve o dnevni, tedenski ali mesečni delovni obveznosti, odmoru, dnevnem ali tedenskem počitku ter delu preko polnega

delovnega časa. O razporeditvi delovnega časa med opravljanjem vojaške službe izven države odloča nadrejeni poveljnik.

(2) Delovni čas pripadnikov, ki so napoteni na opravljanje vojaške službe izven države v skupna ali druga poveljstva in enote ter v organe, predstavništva ali službe mednarodnih organizacij, se odredi glede na pravila, ki veljajo za druge pripadnike v teh poveljstvih, enotah in mednarodnih organizacijah.

(3) Ne glede na določbe drugih zakonov in predpisov, ki urejajo pravico do tedenskega počitka, se pripadniku pri opravljanju nalog, prevzetih v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami, kot so operacije in misije (v nadaljnjem besedilu: mednarodne operacije in misije), tedenski počitek zagotavlja kot posebni dopust, v trajanju in na način, kot je to opredeljeno v tem členu.

(4) Pripadnik ima v obdobju sedmih zaporednih dni opravljanja nalog v mednarodni operaciji in misiji pravico do počitka v trajanju enega dneva posebnega dopusta. Posebni dopust se med opravljanjem vojaške službe v mednarodni operaciji in misiji izkoristi po odločitvi nadrejenega poveljnika in skladno s potrebami službe. Pripadnik posebni dopust, ki ga ni mogel koristiti v času opravljanja vojaške službe v mednarodni operaciji in misiji, izkoristi neposredno po vrnitvi iz mednarodne operacije in misije oziroma najpozneje v dveh mesecih po vrnitvi iz mednarodne operacije in misije.

(5) Če pripadnik izkoristi posebni dopust po vrnitvi iz mednarodne operacije in misije, je upravičen do nadomestila plače v višini plače za delo v Republiki Sloveniji.

(6) Ne glede na določbe drugih zakonov in predpisov, ki urejajo počitek med zaporednima delovnima dnevoma (dnevni počitek), se pripadniku pri opravljanju nalog v mednarodni operaciji in misiji v primeru nujnih in neodložljivih nalog zagotavlja pravica do počitka v takšnem trajanju, ki je po oceni nadrejenega poveljnika in glede na potrebe opravljanja nalog ter v obsegu, kot to dopuščajo razmere, ustrezen in nujen za zagotovitev varnosti in zdravja pripadnika.

(7) Pri opravljanju vojaške službe izven države je opravljanje dela brez upoštevanja določb o časovnih omejitvah dnevne, tedenske ali mesečne delovne obveznosti, odmora, dnevnega in tedenskega počitka ter dela preko polnega delovnega časa upoštevano pri določitvi plače.

57. člen

(napotitev na izobraževanje ali usposabljanje)

(1) Vojaška oseba je lahko z ukazom napotena na izobraževanje ali usposabljanje, ki je lahko tudi daljše od enega leta.

(2) Pravice in obveznosti vojaške osebe med izobraževanjem ali usposabljanjem se uredijo s pogodbo, če traja usposabljanje dalj kot 30 dni oziroma če so stroški usposabljanja višji od povprečne zadnje mesečne plače v Republiki Sloveniji, ugotovljeni po uradnih statističnih podatkih

(3) Vojaška oseba, ki ima sklenjeno pogodbo iz prejšnjega odstavka, mora po končanem izobraževanju ali usposabljanju ostati v delovnem razmerju najmanj dvakrat toliko časa, kolikor je trajalo izobraževanje ali usposabljanje, če je bilo to daljše od enega leta in najmanj dve leti, če je bilo krajše od enega leta in daljše od 30 dni oziroma so bili stroški usposabljanja višji od povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji, ugotovljene po uradnih statističnih podatkih. Ob predčasni odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi razlogov na strani vojaške osebe in tudi ob sporazumnem prenehanju delovnega razmerja ali kadar vojaška oseba ne izpolni obveznosti iz pogodbe o izobraževanju, mora povrniti sorazmerni del stroškov izobraževanja ali usposabljanja, pri čemer se za stroške vojaškega izobraževanja ali usposabljanja vojaške osebe štejejo neposredni stroški izvedbe

izobraževanja ali usposabljanja, vendar največ v višini štirikratnika povprečne zadnje mesečne bruto plače v Republiki Sloveniji, ugotovljene po uradnih statističnih podatkih ob sklenitvi pogodbe iz prejšnjega odstavka.

(4) Ne glede na drugi odstavek tega člena se pogodbe ne sklepa za tiste oblike usposabljanja ali preverjanja zmogljivosti, ki so predpisane kot pogoj za opravljanje določene formacijske dolžnosti, kot so usposabljanje na trenažerjih ali simulatorjih oborožitvenih sistemov, radarskih in drugih sistemov, plovil, orožij in drugih naprav.

(5) Izvajanje pravic in obveznosti vojaških oseb med izobraževanjem ali usposabljanjem podrobneje uredi minister.

58. člen (plača, dodatki in nadomestila)

(1) Za plače v Slovenski vojski se uporabljajo predpisi, ki urejajo plače javnih uslužbencev.

(2) Orientacijske formacijske dolžnosti oziroma nazivi v Slovenski vojski se uvrstijo v plačni razred s kolektivno pogodbo za javni sektor.

(3) Druga vprašanja, ki se v skladu z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 110/06 - uradno prečiščeno besedilo), urejajo v kolektivni pogodbi dejavnosti, se za Slovensko vojsko uredijo z uredbo vlade.

(4) (prenehal veljati)

(5) Vojaškim osebam pripada dodatek zaradi prepovedi stavke, skladno z Zakonom o obrambi, v višini 4 % zadnje objavljene povprečne mesečne bruto plače v Republiki Sloveniji, ugotovljene po uradnih statističnih podatkih.

(6) Poškodba, ki jo pripadnik utрпи na redni poti od stanovanja do delovnega mesta ali nazaj, se šteje kot poškodba pri delu.

(7) Pripadnik iz prejšnjega odstavka, ki je odsoten z dela zaradi poškodbe, za čas odsotnosti prejme 100 % nadomestilo plače. Ob odsotnosti z dela nad 30 delovnih dni ministrstvo izplača nadomestilo plače v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja v višini, ki velja za poškodbo izven dela, razliko do 100 % nadomestila plače, ki je obvezno zdravstveno zavarovanje ne krije, pa krije ministrstvo.

64. člen (omejitev odpovedi)

(1) Kadar vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med povišano pripravljenostjo, odpovedni rok začne teči z dnem, ko preneha veljati povišana pripravljenost oziroma je odpravljeno stanje, ki se po tem zakonu šteje za povišano pripravljenost.

(2) Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med opravljanjem vojaške službe izven države, odpovedni rok začne teči z dnem, ko se vojaška oseba vrne v kraj bivanja. Če vojaška oseba odpove pogodbo o zaposlitvi med izrednim ali vojnim stanjem, odpovedni rok začne teči z dnem, ko je izredno ali vojno stanje odpravljeno.

(3) Če v primeru iz prvega in drugega odstavka tega člena vojaška oseba samovoljno zapusti svojo enoto ali službo, je kazensko ali prekrškovno odgovorna v skladu s splošnimi predpisi in tem zakonom.

(4) Določbe 62., 63. in tega člena se smiselno uporabljajo tudi za civilne osebe v vojski.

89a. člen (pravice nezaposlenega zakonca)

(1) Nezaposlenega zakonca in zakonca med suspenzom pogodbe o zaposlitvi, se prostovoljno vključi v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za čas pripadnikovega dela v tujini, če z njim biva v tujini in je bil do odhoda v tujino v delovnem razmerju, samozaposlen ali prijavljen na zavodu za zaposlovanje več kot šest mesecev. Prostovoljna vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje se ne glede na določbe zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, šteje kot pokojninska doba brez dokupa. Sredstva za plačilo in revalorizacijo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti se zagotovijo v proračunu.

(2) Zakonec pripadnika iz prejšnjega odstavka, ki s pripadnikom biva v tujini, ima za čas bivanja s pripadnikom v tujini, v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, pravico do suspenza pogodbe o zaposlitvi. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi mirujejo pogodbene in druge pravice ter obveznosti iz delovnega razmerja, ki so neposredno povezane z opravljanjem dela. Med suspenzom pogodbe o zaposlitvi delodajalec ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi, razen če so dani razlogi za izredno odpoved ali če je uveden postopek za prenehanje delodajalca.

Zakon o obrambi

96. člen (posebni delovni pogoji)

(1) Delavec, ki poklicno opravlja delo na obrambnem področju, je po odločitvi nadrejenega dolžan zaradi potreb službe opravljati delo v posebnih delovnih pogojih.

(2) Za posebne delovne pogoje iz prejšnjega odstavka se šteje delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden, in delo v manj ugodnih delovnih pogojih ali z dodatnimi obremenitvami, in sicer:

1. delo v neenakomernem delovnem času;
2. izmensko delo;
3. delo v deljenem delovnem času;
4. nočno delo;
5. delo preko polnega delovnega časa;
6. delo ob nedeljah, praznikih in drugih z zakonom določenih dela prostih dnevih;
7. dežurstvo kot redna oblika dela oziroma dežurstvo, ki se odreja izjemoma;
8. pripravljenost za delo oziroma dosegljivost;
9. opravljanje nujnih del na dolžnostih, ki niso kadrovske zasedene, poleg svojega rednega dela;
10. opravljanje straže;
11. delo v terenskih razmerah na določenem kraju in času;
12. bivanje v vojaški enoti ali zavodu oziroma drugem določenem mestu;
13. izraba ali prekinitvev dopusta v skladu s službenimi potrebami.

(3) Če delavec med dežurstvom ali pripravljenostjo za delo dela, se čas dejanskega dela šteje za delo v podaljšanem delovnem času, če s tem zakonom ni določeno drugače.

(4) Če opravljeno delo delavca presega predpisano mesečno oziroma tedensko delovno obveznost, se razlika šteje kot delo preko polnega delovnega časa, ki lahko traja največ 20 ur na teden oziroma 80 ur na mesec, če ni bilo mogoče delovnega časa razporediti skladno s tem zakonom.

(5) Zaradi opravljanja dela v posebnih delovnih pogojih se delavcu plača poveča v skladu s splošnimi predpisi.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlaga se obravnava zakona po skrajšanem postopku skladno s 142. členom Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21), saj gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona ter za manj zahtevne uskladitve zakona s pravom Evropske unije. Spremembe in dopolnitve Zakona o službi v Slovenski vojski so pripravljene z namenom, da se uredi problematika delovnega časa in omejijo nekatere druge pravice iz delovnega razmerja (pravica do odmora in počitka, odklopa, oskrbovalskega dopusta, očetovskega dopusta, varstvo določenih kategorij delavcev) v izrednem in vojnem stanju, pri opravljanju začetnega vojaškega usposabljanja, na operativnem urjenju, na vojaški operaciji in zaradi izrednega dogodka, s čemer se v pravni red Republike Slovenija na obrambnem področju prenaša Direktiva 2003/88/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. novembra 2003 o določenih vidikih organizacije delovnega časa Sodišče EU in z njo v povezavi stališča, ki jih je oblikovalo Sodišče EU v sodbi C-742/19, s katero je opredelilo kriterije, skladno s katerimi se lahko posamezne dejavnosti, ki jih izvajajo oborožene sile, izključijo iz uporabe navedene direktive. Na ta način se bo rešilo tudi problematiko tožb, ki jih v zvezi z delovnim časom vlagajo pripadniki Slovenske vojske

VI. PRILOGE

- MSP-test